

**Informacja o charakterze
jakościowym i ilościowym
podlegająca ujawnieniom**

według stanu na dzień 31.12.2018r.

SPIS TREŚCI

I.	Informacje ogólne o Banku.....	3
II.	Podstawa sporządzenia informacji podlegających ujawnieniu.....	3
III.	Cele i strategie w zakresie zarządzania ryzykiem	4
IV.	Oświadczenie Zarządu Banku na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania	5
V.	Informacje o zasadach zarządzania Bankiem	5
VI.	Fundusze własne	6
VII.	Wymogi kapitałowe.....	8
VIII.	Bufory kapitałowe	10
IX.	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego	10
X.	Aktywa wolne od obciążeń	18
XI.	Ekspozycja na ryzyko rynkowe w ramach ryzyka walutowego	18
XII.	Ryzyko operacyjne.....	18
XIII.	Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym	19
XIV.	Ekspozycje na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym	20
XV.	Polityka w zakresie wynagrodzeń	22
XVI.	Dźwignia finansowa	23
XVII.	Stosowanie technik ograniczenia ryzyka kredytowego	24

ZAŁĄCZNIKI:

ZAŁĄCZNIK NR 1	Informacja dotycząca art. 435 ust. 1 lit a - d Rozporządzenia oraz Rekomendacji P.....	26
ZAŁĄCZNIK NR 2	Profil i akceptowalny poziom ryzyka w ramach realizacji Strategii zarządzania ryzykami.	45
ZAŁĄCZNIK NR 3	Oświadczenie Zarządu Banku na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem.....	49

I. INFORMACJE OGÓLNE O BANKU.

1. ABS Bank Spółdzielczy w Andrychowie z siedzibą: 34-120 Andrychów, ul. Krakowska 112 , zwany dalej Bankiem, wpisany jest do Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla Krakowa Śródmieścia w Krakowie, XII Wydział Gospodarczy pod numerem KRS 000012471. Główny Urząd Statystyczny nadał Bankowi REGON 000500085.
2. Bank zrzeszony jest z Bankiem Polskiej Spółdzielczości S.A. z siedzibą w Warszawie przy ul. Grzybowskiej 81 oraz jest uczestnikiem Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS. Prowadzi działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Działa głównie na terenie województwa małopolskiego i wskazanych w statucie powiatów oraz miast na prawach powiatu z terenu województwa śląskiego.
3. Bank posiada Statut ABS Banku Spółdzielczego, który jest podstawowym aktem regulującym jego strukturę organizacyjną, sposób działania i zadania.
4. W 2018 roku Bank prowadził działalność w następujących placówkach:
 - 1) Centrali w Andrychowie,
 - 2) Oddziale w Andrychowie,
 - 3) Oddziale w Wieprzu,
 - 4) Oddziale w Oświęcimiu:
 - a) Punkt Obsługi Bankowej w Osieku,
 - b) Punkt Obsługi Bankowej w Polance Wielkiej,
 - c) Punkt Obsługi Bankowej w Chełmku,
 - d) Punkt Obsługi Bankowej w Oświęcimiu ul. Wyspiańskiego,
5. Bank nie posiadał podmiotów zależnych, w związku z powyższym nie dokonywał konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych.

II. PODSTAWA SPORZĄDZENIA INFORMACJI PODLEGAJĄCYCH UJAWNNIENIU.

1. Niniejszy dokument zwany dalej Informacją, zawiera informacje o charakterze jakościowym i ilościowym, dotyczące profilu ryzyka Banku, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń oraz innych informacji według stanu na 31 grudnia 2018r.
2. Dane ilościowe zaprezentowane w niniejszej Informacji wyrażone zostały w pełnych złotych bez miejsc po przecinku.
3. Podstawę sporządzenia informacji podlegających ujawnieniu stanowi :
 - 1) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (zwanego dalej regulacją nadzorczą) oraz na podstawie innych rozporządzeń wykonawczych Komisji (UE) ustanawiających wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji;
 - 2) Polityka informacyjna ABS Banku Spółdzielczego zatwierdzona Uchwałą Rady Nadzorczej ABS Banku nr 3/XII/2018 z 21.12.2018r. udostępnioną na stronie internetowej Banku,
 - 3) Instrukcja sporządzania i ogłaszania informacji dotyczących adekwatności kapitałowej w ABS Banku Spółdzielczym zatwierdzona uchwałą Zarządu ABS Banku nr 25/III/2017 z 30.03.2017r. wraz z Aneksami nr 1 zatwierdzonym Uchwałą Zarządu nr 29/IV/2018 z 24.04.2018r.
4. Informacje nie zawarte w niniejszym dokumencie, a objęte obowiązkiem ujawnienia zostały zawarte następujących dokumentach:
 - 1) Informacji dodatkowej sprawozdania finansowego ABS Banku Spółdzielczego za okres od 01.01.2018r. do 31.12.2018r.,
 - 2) Sprawozdaniu Zarządu z działalności ABS Banku Spółdzielczego w okresie od 01.01.2018r. do 31.12.2018r. które są dostępne w Krajowym Rejestrze Sądowym.
5. Bank wykluczył następujące informacje wynikające z Rozporządzenia, które podlegają ujawnieniom:
 - 1) **Zakres stosowania** (art. 436 Rozporządzenia) - Bank nie dokonuje konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych – nie dotyczy.
 - 2) **Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta** (art. 439 Rozporządzenia)- nie dotyczy.
 - 3) **Wskaźniki globalnego znaczenia systemowego** (art. 441 Rozporządzenia)- nie dotyczy.
 - 4) **Korzystanie z ECAI** (art. 444 Rozporządzenia)- nie dotyczy.
 - 5) **Ekspozycja na pozycje sekurytyzacyjne** (art. 449 Rozporządzenia)- nie dotyczy.
 - 6) **Stosowanie metody IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego** (art. 452 Rozporządzenia)- nie dotyczy.

7) Stosowanie metod zaawansowanych pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego (art. 454 Rozporządzenia)- nie dotyczy.

8) Stosowanie wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego (art. 455 Rozporządzenia)- nie dotyczy.

III. CELE I STRATEGIE W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM.

1. Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się zgodnie ze Strategią zarządzania ryzykami w ABS Banku Spółdzielczym na lata 2016-2020 zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą, która podlega corocznemu przeglądowi zarządcemu i weryfikacji. Strategia zarządzania ryzykami (...) zawiera cele strategiczne dotyczące zarządzania poszczególnymi ryzykami, poziom apetytu w ramach strategicznych limitów tolerancji na ryzyka istotne. Na podstawie jej opracowywane są polityki oraz poszczególne Instrukcje w zakresie ryzyk istotnych.
2. Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz sporządza miesięczne / kwartalnie / półrocznie / rocznie raporty dla Zarządu w zakresie zarządzania ryzykami na zasadach określonych w Instrukcji sporządzania informacji zarządczej w Banku.
3. Zarząd Banku przedkłada Radzie Nadzorczej kwartalnie w ramach raportu z realizacji strategii i polityki zarządzania ryzykami, sprawozdania na temat poziomu ryzyka, prawdopodobieństwa jego wystąpienia, oraz skutków i metod zarządzania ryzykiem.
4. Zgodnie ze Strategią zarządzania ryzykami jako istotne ryzyka, które podlegają szczególnemu nadzorowi uznano:
 - 1) ryzyko kredytowe,
 - 2) ryzyko koncentracji,
 - 3) ryzyko operacyjne w tym ryzyko braku zgodności, prawne, informatyczne,
 - 4) ryzyko płynności,
 - 5) ryzyko walutowe,
 - 6) ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym w ramach ryzyka przeszacowania i ryzyka bazowego,
 - 7) ryzyko kapitałowe,
 - 8) ryzyko biznesowe w tym ryzyko wyniku finansowego.Ryzyko kapitałowe i biznesowe nie jest istotne w ramach przeliczenia wewnętrznego wymogu kapitałowego. Ryzyko kapitałowe jest istotne w kontekście oceny wielkości posiadanych funduszy własnych w relacji do minimalnych wymogów kapitałowych. Ryzyko biznesowe wynika ze zmian warunków makroekonomicznych oraz ich wpływu na wysokość minimalnych wymogów kapitałowych w przyszłości i uznawane jest za istotne.
5. Proces zarządzania ryzykiem w Banku ma charakter ciągły i obejmuje następujące działania:
 - 1) gromadzenie informacji,
 - 2) identyfikację i ocenę ryzyka,
 - 3) limitowanie ryzyka,
 - 4) pomiar i monitorowanie ryzyka,
 - 5) raportowanie,
 - 6) zastosowanie narzędzi redukcji ryzyka (działania zapobiegawcze),
 - 7) przegląd i weryfikację procedur.
6. Bieżące zarządzanie ryzykiem w Banku polega na:
 - 1) gromadzeniu informacji dotyczących ryzyka,
 - 2) ograniczaniu ryzyka, powstającego w działalności Banku do akceptowalnego poziomu, wykorzystując do tego celu informacje otrzymane z jednostek/komórek organizacyjnych Banku,
 - 3) podejmowaniu działań zmierzających do ograniczenia liczby i skali występujących zagrożeń,
 - 4) ograniczaniu/eliminowaniu negatywnych skutków ryzyka.
7. W bieżącym zarządzaniu ryzykiem w Banku szczególny nacisk położony jest na wyjaśnienie przyczyn występowania zdarzeń generujących ryzyko oraz oszacowanie ich wpływu na efektywność działania Banku, z wykorzystaniem technik testowania warunków skrajnych.
8. Stosowanie technik testowania warunków skrajnych pozwala na ograniczenie ryzyka zmian warunków makroekonomicznych w działalności Banku. W Banku testom warunków skrajnych m.in. powinny być poddane takie czynniki ryzyka jak:
 - 1) zmiana rynkowych stóp procentowych o co najmniej 200 pkt. bazowych,
 - 2) zmiany rynkowych cen nieruchomości o co najmniej 20%,
 - 3) zmiany cen na rynku walutowym o co najmniej 30%,
 - 4) zmiana wskaźnika jakości kredytów o co najmniej 20%
 - 5) inne zmiany makroekonomiczne, koniunkturalne, społeczno-gospodarcze mogące mieć wpływ na ryzyko Banku.

9. Bank wprowadza pisemne procedury zarządzania rodzajami ryzyka, które zostały zidentyfikowane jako istotne w prowadzonej działalności bankowej. Dla pozostałych rodzajów ryzyka, uznanych za nieistotne nie przyjmuje się odrębnych regulacji wewnętrznych.
10. W Banku przyjęto trzy stopniowy schemat organizacji regulacji wewnętrznych w zakresie zarządzania ryzykiem:
STOPIEŃ I – Strategia Banku zatwierdzona przez Radę Nadzorczą i Zarząd,
STOPIEŃ II – Strategia zarządzania ryzykami zatwierdzona przez Radę Nadzorczą i Zarząd,
STOPIEŃ III – Polityki zarządzania poszczególnymi ryzykami zatwierdzone przez Radę Nadzorczą i Zarząd.
11. Na podstawie w/w regulacji Zarząd Banku zatwierdza i wdraża zasady zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka zawarte w procedurach operacyjnych zwanych instrukcjami.
12. Przynajmniej raz w roku, procedury o których mowa powyżej, podlegają weryfikacji przez Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz, w celu ich dostosowania do zmian profilu ryzyka Banku i otoczenia gospodarczego, w którym Bank działa. Udokumentowane wyniki przeglądu są zatwierdzone przez Radę Nadzorczą w odniesieniu do strategii i polityk oraz przez Zarząd Banku w zakresie pozostałych procedur.
13. Informacja dotycząca art. 435 ust. 1 lit a - d Rozporządzenia oraz Rekomendacji P, tzn. strategii i procesów zarządzania rodzajami ryzyka uznanych w Banku za istotne; struktury informacyjnej zarządzania ryzykiem; raportowania i pomiaru ryzyka; stosowanych zabezpieczeń i metod ograniczanie ryzyka oraz dodatkowo elementy wynikające z Rekomendacji P w zakresie ryzyka płynności zawarte są w **ZAŁĄCZNIKU NR 1** do niniejszej informacji.
14. Profil i akceptowalny poziom ryzyka w ramach realizacji Strategii zarządzania ryzykami zawarty jest w **ZAŁĄCZNIKU NR 2** do niniejszej informacji.

IV. OŚWIADCZENIE ZARZĄDU NT. ADEKWATNOŚCI USTALEŃ DOT. ZARZĄDZANIA RYZYKIEM.

Oświadczenie Zarządu ABS Banku Spółdzielczego nt. adekwatności ustaleń dot. zarządzania ryzykiem stanowi **ZAŁĄCZNIK NR 3** do niniejszej informacji.

V. INFORMACJE O ZASADACH ZARZĄDZANIA BANKIEM.

1. Członkowie Zarządu Banku pełnią po jednym stanowisku dyrektorskim, za wyjątkiem jednego Członka Zarządu Banku, który zajmuje jedno stanowiska dyrektorskie w innym podmiocie. Członkowie Rady Nadzorczej Banku pełnią po jednym stanowisku dyrektorskim, za wyjątkiem jednego Członka, który zajmuje dwa stanowiska dyrektorskie w innym podmiocie.
Przez stanowisko dyrektorskie należy rozumieć stanowisko zajmowane w organie Banku (odpowiednio Zarządzie albo Radzie Nadzorczej) lub organach innych podmiotów.
Pełnienie dodatkowych funkcji nie zagraża należytemu wykonywaniu przez Członka Zarządu i Rady powierzonych im obowiązków.
Członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej nie pełni ą funkcji Członka Zarządu i funkcji członka Rady Nadzorczej w podmiotach należących do tej samej grupy kapitałowej, w podmiotach objętych tym samym instytucjonalnym systemem ochrony ani w podmiotach, w których Bank posiada znaczny pakiet akcji.
2. Członków Zarządu powołuje, zgodnie z przepisami prawa Rada Nadzorcza, działając wg Statutu ABS Banku Spółdzielczego, biorąc pod uwagę wyniki oceny wstępnej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji kandydata.
Oceny następczej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji Członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza zgodnie z Zasadami oceny odpowiedności Członków Zarządu oraz osób pełniących najważniejsze funkcje.
Członków Rady wybiera Zebranie Przedstawicieli zgodnie z przepisami prawa, działając według Statutu ABS Banku Spółdzielczego, biorąc pod uwagę wyniki oceny odpowiedności. Ocena indywidualna dokonywana jest jako ocena uprzednia – przy wyborze do Rady Nadzorczej oraz jako ocena następcza – w trakcie kadencji Rady Nadzorczej zgodnie z Procedurą dokonywania ocen odpowiedności członków/kandydatów na członków Rady Nadzorczej ABS Banku Spółdzielczego. Bank stosuje się do wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego Zasad ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych.
3. Oceny odpowiedności Rady Nadzorczej dokonywane są raz w roku. Ocena kolegiarna Rady Nadzorczej obejmuje ocenę ostrożnego i stabilnego nadzoru nad zarządzaniem Bankiem i ocenę reputacji Banku jako pochodnej działań Członków Rady Nadzorczej. Zebranie Przedstawicieli uchwałą z dnia 25 czerwca 2019 r. pozytywnie oceniło sprawowanie funkcji nadzorczych przez Radę Nadzorczą jako organu kolegiarnego i dokonało indywidualnej oceny następczej Członków Rady Nadzorczej. Członkowie Rady Nadzorczej posiadają wiedzę, umiejętności i doświadczenie,

odpowiednie do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych im obowiązków i spełniają wymogi zgodnie z art.22aa Ustawy Prawo Bankowe.

4. Ocena Członków Zarządu była przeprowadzona przez Radę Nadzorczą w dniu 29 marca 2019 r. Członkowie Zarządu spełniają wymogi określone w art. 22aa Ustawy Prawo Bankowe - posiadają odpowiednią wiedzę umiejętności i doświadczenie, odpowiednio do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych im obowiązków, dają rękojmię ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem w tym prowadzenia działalności Banku z zachowaniem bezpieczeństwa wkładów i lokat w nim zgromadzonych oraz posiadają wiedzę i umiejętności niezbędne do realizacji zarządzania ryzykiem, a ich reputacja nie stwarza zagrożenia dla utraty reputacji Banku. Działania i zachowania Zarządu Banku wpływają pozytywnie na ocenę reputacji Banku w środowisku. Wyniki oceny przedkładane są Zebraniu Przedstawicieli.
5. Bank zapewnia niezbędne środki na szkolenia, których celem jest przygotowanie Członków Zarządu i Rady Nadzorczej do pełnionych przez nich funkcji.
6. W zakresie zróżnicowania w odniesieniu do wyboru członków organu zarządzającego i nadzorującego bank zapewnia różnorodność pod względem wykształcenia i doświadczenia zawodowego. Członkowie organu zarządzającego posiadają szerokie doświadczenie zawodowe korespondujące z obecnie wykonywaną funkcją.
7. W 2018 r. nie tworzył w obrębie Rady Nadzorczej komitetu ds. ryzyka i ds. wynagrodzeń.
8. Nadzorowanie polityki w zakresie obowiązującego w Banku systemu wynagrodzeń realizowane jest przez Radę Nadzorczą. Nadzór nad polityką wynagrodzeń Banku obejmuje ocenę adekwatności polityki i poszczególnych elementów składowych wynagrodzeń, w tym kształt systemów motywacyjnych.
9. Zgodnie z ustawą z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich i nadzorze publicznym Rada w 2018 roku powołała spośród swoich członków Komitet Audytu.
10. Przepływ informacji dotyczącej zarządzania ryzykami kierowanej do Zarządu oraz Rady Nadzorczej w Banku jest sformalizowany i objęty Instrukcją sporządzania informacji zarządczej w ABS Banku Spółdzielczym definiującą: częstotliwość, zakres, odbiorców i terminy sporządzania raportów i sprawozdań dotyczących ryzyka. Systemem informacji zarządczej są objęte wszystkie rodzaje ryzyka uznawane przez Bank za istotne. Zakres i częstotliwość raportowania jest dostosowany do skali narażenia na ryzyko, a także zmienności ryzyka, zapewniając możliwość podejmowania decyzji oraz odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko.

VI. FUNDUSZE WŁASNE.

1. Fundusze własne stanowią źródło finansowania działalności Banku i są gwarancją rozwoju. Stanowią również zabezpieczenie w przypadku poniesienia straty przez Bank. Wartość funduszy własnych jest wyznacznikiem poziomu stabilności finansowej Banku co przekłada się na stopień bezpieczeństwa prowadzonej działalności oraz zaufania Klientów Banku.
2. Bank posiada fundusze własne odpowiadające wymogom nadzorczym oraz dostosowane do rozmiaru prowadzonej działalności tj. na poziomie zapewniającym stabilną sytuację ekonomiczną.
3. Fundusze własne uznane Banku obejmują:
 - 1) kapitał Tier 1 na który składa się:
 - a) kapitał podstawowy Tier 1 (CET 1) do którego zalicza się głównie:
 - kapitał rezerwowy,
 - fundusz udziałowy jako korekta okresu przejściowego zgodnie z zasadą praw nabytych wg Rozporządzenia (UE) nr 575/2013, czyli objęty do dnia C 31.12.2011r., który podlega amortyzacji,
 - skumulowane inne całkowite dochody,
 - wartości niematerialne i prawne,
 - inne korekty wynikające z regulacji nadzorczych.
 - b) Kapitał dodatkowy Tier 1 (AT1) do którego Bank nie zalicza żadnych pozycji,
 - 2) Kapitał Tier 2 do którego zalicza kwotę rezerwy ogólnej z tyt. ryzyka kredytowego.
4. Bank zgodnie z regulacjami nadzorczymi w sprawie funduszy własnych banku, utrzymywał na koniec 2018r. fundusze własne na poziomie 35 826 879 zł, pozwalającym pokryć sumę wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka.
5. Strukturę funduszy własnych Banku według stanu na dzień 31.12.2018r. przedstawia poniższa tabela zawierająca informację na temat funduszy własnych w okresie przejściowym Banku – wyciąg.

Informacja na temat funduszy własnych w okresie przejściowym

***WYCIĄG**

Kapitał podstawowy Tier I: Instrumenty i kapitały rezerwowe	(A) Kwota w dniu ujawnienia (zł/%)	(C) Kwoty ujęte przed przyjęciem Rozporządzenia (UE) nr 575/2013 lub kwota rezydualna określona w Rozporządzeniu (UE) nr 575/2013 (tys. zł/%)
3 Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe, z uwzględnieniem niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości)	35 347 677	35 321 520
4 Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 3 i powiązane azio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału podstawowego Tier I	677 480	1 942 500
6 Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	36 025 157	37 264 020
7 Dodatkowe korekty wartości (kwota ujemna)	-4 970	-4 970
8 Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	-683 308	-683 308
28 Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I	-688 278	-688 278
29 Kapitał podstawowy Tier I	35 336 879	36 575 742
50 Korekty z tytułu ryzyka kredytowego	490 000	0
58 Kapitał Tier II	490 000	0
59 Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + kapitał Tier II)	35 826 879	36 575 742
Współczynniki i bufory kapitałowe		
61 Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	18,68	19,33
62 Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	18,68	19,33
63 Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	18,94	19,33
Pułapy stosowane do uwzględnienia rezerw w kapitale Tier II		
76 Korekty z tytułu ryzyka kredytowego uwzględnione w kapitale Tier II w odniesieniu do ekspozycji objętych metodą standardową (przed zastosowaniem pułapu)	490 000	0
77 Pułap uwzględniania korekt z tytułu ryzyka kredytowego w kapitale Tier II zgodnie z metodą standardową	2 062 562	0
Instrumenty kapitałowe będące przedmiotem ustaleń dot. wycofania (mających zastosowanie wyłącznie od dnia 1 stycznia 2013r. do dnia 1 stycznia 2022r.)		
80 Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale podstawowym Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	677 480	1 942 500
81 Kwota wyłączona z kapitału podstawowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	1 265 020	0

*Wyciąg prezentuje tylko wypełnione wiersze tabeli.

VII. WYMOGI KAPITAŁOWE.

1. Proces szacowania kapitału wewnętrznego stanowi integralną część systemu zarządzania Bankiem oraz podejmowania decyzji o charakterze zarządczym w Banku z uwzględnieniem strategii Banku, polityki kapitałowej oraz planów kapitałowych.
3. W ramach procesu oceny adekwatności kapitałowej, Bank dąży do sprecyzowania czy posiadany kapitał jest odpowiedni do skali ponoszonego ryzyka, dokonując na bieżąco identyfikacji i oceny ponoszonego ryzyka.
4. Celem procesu szacowania kapitału wewnętrznego, jest ustalenie wielkości kapitału wewnętrznego niezbędnego do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, z uwzględnieniem przewidywanego poziomu ryzyka.
5. Proces szacowania kapitału wewnętrznego opiera się na rzetelnych wynikach oceny ryzyka.
6. Ocena adekwatności kapitałowej uwzględnia czynniki ilościowe (wyniki metod szacowania kapitału) i jakościowe, w szczególności w zakresie danych wejściowych i wyników stosowanych modeli.
7. Rezultatem procesu szacowania kapitału wewnętrznego jest ustalenie całkowitego wymaganego poziomu kapitału na pokrycie wszystkich istotnych rodzajów ryzyka i jego jakościowa ocena.
8. Według zasad pakietu CRD IV/CRR adekwatność kapitałowa w 2018 r. była analizowana w oparciu o trzy rodzaje współczynników:
 - 1) współczynnik kapitału podstawowego Tier I,
 - 2) współczynnik kapitału Tier I,
 - 3) całkowity współczynnik kapitałowy.
9. Na dzień 31.12.2018r. wszystkie wskaźniki kapitałowe ukształtowały się powyżej regulacyjnych wymogów minimalnych.
10. Bank nie prowadzi działalności handlowej co oznacza, że wylicza wymogi kapitałowe tylko dla portfela bankowego.
11. Ryzyka istotne identyfikowane w Banku w 2018 r. w ramach pomiaru adekwatności kapitałowej to:
 - 1) ryzyko kredytowe,
 - 2) ryzyko koncentracji zaangażowań w ramach przekroczenia limitów koncentracji wynikających z regulacji nadzorczych,
 - 3) ryzyko walutowe,
 - 4) ryzyko operacyjne (w tym prawne, IT, ryzyko braku zgodności),
 - 5) ryzyko stopy procentowej w ramach ryzyka przeszacowania i ryzyka bazowego,
 - 6) ryzyko płynności,
 - 7) ryzyko biznesowe w tym ryzyko wyniku finansowego,
 - 8) ryzyko kapitałowe w kontekście oceny wielkości posiadanych funduszy własnych w relacji do minimalnych wymogów kapitałowych.Ryzyka nieistotne identyfikowane w Banku w ramach pomiaru adekwatności kapitałowej:
 - 1) ryzyko koncentracji zaangażowań w zakresie dużych zaangażowań, w sektor gospodarki, przyjętych form zabezpieczeń, w produkt i w region geograficzny,
 - 2) ryzyko stopy procentowej w ramach ryzyka opcji klienta i ryzyka krzywej dochodowości,
 - 3) ryzyko cyklu gospodarczego,
 - 4) ryzyko strategiczne,
 - 5) ryzyko rezydualne,
 - 6) ryzyko reputacji,
 - 7) ryzyko transferowe,
 - 8) ryzyko modeli,
 - 9) ryzyko bancassurance,
 - 10) ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej.
12. Bank stosuje metody wyliczania wymogów kapitałowych zgodnie z regulacjami nadzorczymi tj.:
 - 1) w zakresie ryzyka kredytowego metodę standardową z uwzględnieniem współczynnika wsparcia małych i średnich przedsiębiorstw. Współczynnik ten wynosi 0,7619 i stosowany jest w przypadku ekspozycji wobec przedsiębiorstw i ekspozycji zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach,
 - 2) w zakresie ryzyka operacyjnego metodę wskaźnika bazowego,
 - 3) w zakresie ryzyka walutowego metodą podstawową,
 - 4) z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań obliczany zgodnie z regulacjami nadzorczymi.

13. Ponadto Bank wyznacza wymogi kapitałowe dla pozostałych istotnych ryzyk zgodnie z metodologią opisaną w Procedurze wewnętrzny proces oceny adekwatności kapitałowej ABS Banku Spółdzielczego zatwierdzoną Uchwałą Rady Nadzorczej nr 8/IV/2018 z dnia 17.04.2018r. z późn.zm.

14. Poniższa tabela przedstawia kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonej ryzykiem dla każdej z kategorii ekspozycji w ramach przeliczenia wymogu z tytułu ryzyka kredytowego.

KATEGORIA	Wyszczególnienie	Kwota w zł
I	ekspozycje wobec rządów i banków centralnych	-
II	ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	150 065
III	ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	2 212
VI	ekspozycje wobec instytucji	64 972
VII	ekspozycje wobec przedsiębiorstw	2 677 968
VIII	ekspozycje detaliczne	1 048 691
IX	ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	7 475 791
X	ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	841 302
XVI	ekspozycje kapitałowe	241 066
XVII	inne ekspozycje	698 326
	RAZEM	13 200 394

15. Poniższe zestawienie przedstawia poziom wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka uznane za istotne wg stanu na 31.12.2018r.

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota
1.	Ryzyko kredytowe	13 200 394
2.	Ryzyko operacyjne	1 935 694
3.	Ryzyko walutowe	0
4.	Minimalne wymogi kapitałowe	15 136 088
5.	Ryzyko koncentracji zaangażowań	0
6.	Ryzyko stopy procentowej	0
7.	Ryzyko płynności	0
8.	Ryzyko wyniku finansowego	0
9.	Dodatkowy wymóg kapitałowy	0
10.	Całkowity wymóg kapitałowy	15 136 088
11.	Całkowity współczynnik kapitałowy	18,94%
12.	Całkowity wewnętrzny współczynnik kapitałowy	18,94%

16. W celu ustalenia łącznej wartości oszacowanych wymogów kapitałowych Bank dokonuje zestawienia wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka.

17. Całkowity wymóg kapitałowy z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka na dzień 31.12.2018r. wyniósł 15 136 088 zł stanowiąc 42,2 % funduszy własnych i zachowując łączny limit na alokację funduszy własnych.

VIII. BUFORY KAPITAŁOWE.

1. Bank, zgodnie z Ustawą o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym, w 2018 roku wyliczał:
 - 1) bufor zabezpieczający, który stanowił 1,875% łącznych kwot ekspozycji ważonych ryzykiem i stanowił na dzień 31 grudnia 2018 r. kwotę 3 547 521 zł.
 - 2) bufor ryzyka systemowego, który stanowił 3% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko i na dzień 31 grudnia 2018 r. stanowił kwotę 5 676 033 zł.
2. W 2018 roku Bank nie wyliczał bufora antycyklicznego, ponieważ wskaźnik tego bufora dla ekspozycji polskich zgodnie z art. 83 ww. Ustawy o nadzorze makroostrożnościowym wynosił 0%.

IX. KOREKTY Z TYTUŁU RYZYKA KREDYTOWEGO.

1. Należności przeterminowane rozumiane są jako należności z niespłaconą w określonych w umowie terminach, kwotą odsetek lub rat kapitałowych.
2. Należności z rozpoznaną utratą wartości są to ekspozycje kredytowe zakwalifikowane do należności zagrożonych w ramach kategorii poniżej standardu, wątpliwej i straconej.
3. Bank dokonuje klasyfikacji ekspozycji kredytowych do odpowiednich kategorii ryzyka, stosując dwa kryteria: kryterium terminowości – terminowość spłaty kapitału lub odsetek, kryterium ekonomiczne – badanie sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika, kredytobiorcy.
4. Proces monitoringu realizowany jest w oparciu o:
 - 1) analizę przebiegu spłaty ekspozycji kredytowych oraz dotychczasowej współpracy z klientem,
 - 2) ocenę sytuacji ekonomiczno-finansowej i majątkowej kredytobiorcy,
 - 3) kontrolę i aktualizację stanu i wartości ustanowionych zabezpieczeń.
5. Podstawę tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi stanowi wartość bilansowa ekspozycji kredytowych bez uwzględniania rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi, ale z uwzględnieniem przewidywanej w związku z restrukturyzacją zadłużenia kwoty umorzenia części ekspozycji kredytowej.
6. Rezerwy celowe oraz odpisy aktualizujące należności związane z ekspozycjami kredytowymi tworzy się w ciężar kosztów.
7. Ustala się następujące wielkości tworzonych rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi:
 - 1) w zakresie ekspozycji kredytowych, wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych zaklasyfikowanych do kategorii „normalne” tworzy się rezerwę oraz odpis aktualizujący w wysokości co najmniej 1,5% ich podstawy;
 - 2) w zakresie ekspozycji kredytowych zakwalifikowanych do kategorii „pod obserwacją” tworzy się rezerwę oraz odpis aktualizujący na podstawie indywidualnej oceny ryzyka obciążającego daną ekspozycję, jednak w wysokości co najmniej 1,5% ich podstawy;
 - 3) w zakresie ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do „grupy zagrożonych”, tworzy się rezerwę oraz odpis aktualizujący na podstawie indywidualnej oceny ryzyka obciążającego daną ekspozycję, jednak w wysokości co najmniej:
 - 20% podstawy ekspozycji zaklasyfikowanych do kategorii „poniżej standardu”,
 - 50% podstawy ekspozycji zaklasyfikowanych do kategorii „wątpliwe”,
 - 100% podstawy ekspozycji zaklasyfikowanej do kategorii „stracone”.
8. Ekspozycje kredytowe według wyceny bilansowej (po korektach rachunkowych) na dzień 31.12.2018 roku oraz średnią kwotę ekspozycji w 2018 roku w podziale na kategorie przedstawia poniższe zestawienie.

KATEGORIA	Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2018r. w zł	Średnia kwota w 2018r. w zł
I	ekspozycje wobec rządów i banków centralnych	83 438 874	85 193 421
II	ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	9 379 067	7 035 065
III	ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	53 937	26 358
VI	ekspozycje wobec instytucji	93 215 364	90 494 956
VII	ekspozycje wobec przedsiębiorstw	43 754 499	40 893 200
VIII	ekspozycje detaliczne	17 478 184	15 741 832
IX	ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	117 091 838	117 774 565
X	ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	10 497 125	6 237 409
XVI	ekspozycje kapitałowe	3 013 330	3 802 123
XVII	inne ekspozycje	13 831 582	12 899 764
	RAZEM	391 753 800	380 098 693

9. Struktura zaangażowania Banku wobec poszczególnych sektorów i według typu kontrahenta w rozbiciu na klasy ekspozycji w wartości nominalnej:

1) Strukturę zaangażowania wobec sektora finansowego w podziale na typ kontrahenta według stanu na dzień 31.12.2018 roku przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość w zł
1.	Banki	90 357 147
	Należności normalne	90 357 147
	Należności zagrożone	0
2.	Pozostałe instytucje finansowe	1 794 786
	Należności normalne	1 794 786
	Należności zagrożone	0
Razem zaangażowanie w sektorze finansowym		92 151 933

2) Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora niefinansowego w podziale na typ kontrahenta według stanu na dzień 31.12.2018 roku przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość w zł
1	Przedsiębiorstwa	101 269 506
	Należności normalne	89 834 558
	Należności pod obserwacją	2 331 950
	Należności zagrożone	9 102 998
2	Przedsiębiorcy indywidualni	37 340 487
	Należności normalne	36 320 999
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	1 019 488

	Osoby fizyczne	35 563 929
3	Należności normalne	33 774 927
	Należności pod obserwacją	250 938
	Należności zagrożone	1 538 064
	Razem zaangażowanie w sektorze niefinansowym	179 681 720
4	Rolnicy indywidualni	4 910 774
	Należności normalne	4 910 774
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	597 024
5	Należności normalne	597 024
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0

3) Strukturę zaangażowania wobec sektora instytucji rządowych i samorządowych w rozbiciu na kategorie należności według stanu na dzień 31.12.2018 roku przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Wartość w zł
Należności normalne	9 401 692
Należności zagrożone	0
Razem zaangażowanie w sektorze budżetowym	9 401 692

4) Ogółem zaangażowanie Banku wobec poszczególnych sektorów wg stanu na 31.12.2018 rok w wartości nominalnej wyniosło 281 235 345 zł.

10. Struktura zaangażowania Banku w poszczególnych branżach:

- 1) Klasyfikacji w ramach branż podlegają wszystkie ekspozycje kredytowe za wyjątkiem ekspozycji osób fizycznych. Podstawą zakwalifikowania ekspozycji kredytowej do danej branży jest rodzaj przeważającej działalności kredytobiorcy wymieniony w Krajowym Rejestrze Urzędowym podmiotów gospodarki narodowej REGON.
- 2) Strukturę zaangażowania Banku (wartość nominalna i pozabilansowa bez odsetek ekspozycji kredytowych) w poszczególnych branżach według stanu na dzień 31.12.2018 roku przedstawia poniższa tabela.

Branże	Wartość w zł
SEKCJA A Rolnictwo, Leśnictwo, Łowiectwo i Rybactwo	6 043 780
Należności normalne	6 043 780
Należności pod obserwacją	0
Należności zagrożone	0
SEKCJA C Przetwórstwo przemysłowe	61 568 035
Należności normalne	58 751 638
Należności pod obserwacją	150 000
Należności zagrożone	2 666 397
SEKCJA D Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3 402 438
Należności normalne	3 402 438
Należności pod obserwacją	0
Należności zagrożone	0

SEKCJA E DOSTAWA WODY; GOSPODAROWANIE ŚCIEKAMI I ODPADAMI ORAZ DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z REKULTYWACJĄ	2 488 392
Należności normalne	2 157 070
Należności pod obserwacją	0
Należności zagrożone	331 322
SEKCJA F Budownictwo	40 544 370
Należności normalne	34 210 996
Należności pod obserwacją	6 053 492
Należności zagrożone	279 882
SEKCJA G Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	32 337 604
Należności normalne	30 866 845
Należności pod obserwacją	0
Należności zagrożone	1 470 759
SEKCJA H Transport i gospodarka magazynowa	1 965 765
Należności normalne	1 791 755
Należności pod obserwacją	0
Należności zagrożone	174 010
SEKCJA I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi,	10 922 183
Należności normalne	10 451 854
Należności pod obserwacją	0
Należności zagrożone	470 329
SEKCJA J Informacja i komunikacja	127 283
Należności normalne	30 000
Należności pod obserwacją	0
Należności zagrożone	97 283
SEKCJA K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	225 416
Należności normalne	225 416
Należności pod obserwacją	0
Należności zagrożone	0
SEKCJA L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości,	10 986 187
Należności normalne	8 211 526
Należności pod obserwacją	2 774 661
Należności zagrożone	0
SEKCJA M Działalność, profesjonalna, naukowa i techniczna	5 853 453
Należności normalne	327 006
Należności pod obserwacją	0
Należności zagrożone	5 526 447
SEKCJA N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	235 212
Należności normalne	10 164
Należności pod obserwacją	0
Należności zagrożone	225 048

SEKCJA O Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne,	9 395 193
Należności normalne	9 395 193
Należności pod obserwacją	0
Należności zagrożone	0
SEKCJA P Edukacja	756 748
Należności normalne	756 748
Należności pod obserwacją	0
Należności zagrożone	0
SEKCJA Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	401 747
Należności normalne	401 747
Należności pod obserwacją	0
Należności zagrożone	0
SEKCJA R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	187 088
Należności normalne	160 079
Należności pod obserwacją	0
Należności zagrożone	27 009
SEKCJA S Pozostała działalność usługowa	312 341
Należności normalne	277 942
Należności pod obserwacją	0
Należności zagrożone	34 399
Razem	187 753 236
Osoby prywatne	40 115 577
Należności normalne	38 326 575
Należności pod obserwacją	250 938
Należności zagrożone	1 538 064
Razem	227 868 813

11. Strukturę należności według okresów zapadalności według stanu na dzień 31.12.2018 roku przedstawia poniższa tabela.

Klasy należności	bez określonego terminu	od 1 dnia do 1 tygodnia	od 1 tygodnia do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 do 6 miesięcy	od 6 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 2 lat	od 2 do 5 lat	od 5 do 10 lat	od 10 do 20 lat	powyżej 20 lat
Sektor finansowy	47 293 527	50 035 747	2 500	5 832	25 773	397 191	4 992	2 912	0	0	0
Przedsiębiorstwa	6 672 724	29 983	3 595 618	9 297 715	7 445 384	18 835 791	14 183 015	22 583 615	14 666 152	3 968 669	7 303
Gospodarstwa domowe	1 419 036	124 117	1 900 846	5 015 129	5 917 557	13 181 382	9 786 884	19 389 841	13 836 784	6 464 275	831 089
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	260	0	8 236	16 607	24 886	57 333	116 108	168 832	165 791	39 231	0
Sektor instytucji rządowych i samorządowych	5	0	38 686	309 900	500 075	1 132 160	1 715 828	3 660 625	2 044 413	0	0
RAZEM	55 385 552	50 189 847	5 545 886	14 645 183	13 913 675	33 603 857	25 806 827	45 805 825	30 713 140	10 472 175	838 392

12. Struktura należności przeterminowanych i z rozpoznaną utratą wartości w rozbiciu na kategorie:

Lp.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	Wartości w zł
1.	Należności normalne nieprzeterminowane przeterminowane rezerwy celowe	89 228 042 112 615 0
2.	Należności pod obserwacją nieprzeterminowane przeterminowane rezerwy celowe	2 304 768 0 34 571
3.	Należności zagrożone nieprzeterminowane przeterminowane rezerwy celowe	7 550 361 1 882 757 2 990 977
Lp.	Ekspozycje wobec przedsiębiorców indywidualnych	Wartości w zł
1.	Należności normalne nieprzeterminowane przeterminowane rezerwy celowe	36 131 486 368 080 0
2.	Należności pod obserwacją Kredyty nieprzeterminowane Kredyty przeterminowane Rezerwy celowe	0 0 0
3.	Należności zagrożone nieprzeterminowane przeterminowane rezerwy celowe	3 670 1 072 168 608 859
Lp.	Ekspozycje wobec osób fizycznych	Wartości w zł
1.	Należności normalne nieprzeterminowane przeterminowane rezerwy celowe	31 957 759 1 461 007 199 378
2.	Należności pod obserwacją nieprzeterminowane przeterminowane rezerwy celowe	164 421 84 365 3 732
3.	Należności zagrożone nieprzeterminowane przeterminowane rezerwy celowe	223 223 1 484 526 946 911
Lp.	Ekspozycje wobec rolników indywidualnych	Wartości w zł
1.	Należności normalne nieprzeterminowane przeterminowane rezerwy celowe	4 876 950 0 0
2.	Należności pod obserwacją nieprzeterminowane przeterminowane rezerwy celowe	0 0 0

3.	Należności zagrożone nieprzeterminowane	0
	przeterminowane	260
	rezerwy celowe	260
Lp.	Ekspozycje wobec instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych	Wartości w zł
1.	Należności normalne nieprzeterminowane	591 497
	przeterminowane	0
	rezerwy celowe	0
2.	Należności pod obserwacją nieprzeterminowane	0
	przeterminowane	0
	rezerwy celowe	0
3.	Należności zagrożone nieprzeterminowane	0
	przeterminowane	260
	rezerwy celowe	260

13. Uzgodnienia zmian stanów rezerw celowych z tytułu ekspozycji zagrożonych oraz odpisy aktualizujące należności związane z ekspozycjami kredytowymi według stanu na dzień 31.12.2018r. przedstawiają poniższe tabele.

Kategorie należności	Saldo początkowe	Odpisy	Zmniejszenia	Zwiększenia	Różnica wynikająca ze zmiany kategorii	Saldo końcowe
Należności w sytuacji normalnej i pod obserwacją	186 310	0	221 066	283 442	-12 721	235 965
Należności poniżej standardu	305 075	0	425 176	1 169 196	-250 451	798 644
Należności wątpliwe	433 805	0	1 076 859	1 387 610	-232 703	511 853
Należności stracone	2 778 258	266 573	2 237 958	1 863 533	495 875	2 633 135
RAZEM	3 703 448	266 573	3 961 059	4 703 781	x	4 179 597

Tytuł odpisu	Saldo początkowe	Odpisy	Zmniejszenia	Zwiększenia	Saldo końcowe
Odpis na odsetki od należności od sektora finansowego	0	0	0	0	0
Odpis na odsetki od należności od sektora niefinansowego	1 136 187	726 626	306 626	433 405	536 340
Odpis na odsetki od należności od sektora budżetowego	0	0	0	0	0
RAZEM	1 136 187	726 626	306 626	433 405	536 340

X. AKTYWA WOLNE OD OBCIĄŻEŃ.

Na dzień 31.12.2018r. wszystkie aktywa Banku są wolne od obciążeń.

XI. EKSPozyCJA NA RYZYKO RYNKOWE W RAMACH RYZYKA WALUTOWEGO.

- Na dzień 31.12.2018 r. ryzyko rynkowe stanowiło w Banku jedynie ryzyko walutowe, dla którego wymogi kapitałowe wyliczane były zgodnie z art. 351 Rozporządzenia CRR:
 - Wymóg kapitałowy zgodnie z art. 92 ust. 3 lit b: nie dotyczy Banku,
 - Wymóg kapitałowy zgodnie z art. 92 ust. 3 lit c – ryzyko walutowe: 0,00 zł.
- Podstawowe informacje i cele zarządzania ryzykiem walutowym, opis sposobu identyfikacji, pomiaru, monitorowania i raportowania ryzyka oraz rozwiązania organizacyjne w tym zakresie zawiera **ZAŁĄCZNIK NR 1** do niniejszej Informacji.

XII. RYZYKO OPERACYJNE.

- W zakresie ryzyka operacyjnego, Bank w 2018r. stosował metodę podstawowego wskaźnika bazowego(BIA) opisaną w regulacjach nadzorczych. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego w 2018r. kształtował się na poziomie 1935 694 zł.
- Suma strat bezpośrednich (rzeczywistych) brutto z tytułu ryzyka operacyjnego jakie poniósł Bank w okresie od stycznia do końca grudnia 2018r. jest na poziomie 29 707 zł. Bank odzyskał 10 710 zł. W rezultacie suma strat rzeczywistych netto wyniosła 18 997 zł. Natomiast suma strat pośrednich (potencjalnych) ukształtowała się na poziomie 79 866 zł.
- Zestawienie strat/kosztów bezpośrednich za rok 2018 w podziale na Rodzaje zdarzeń i Kategorie w ramach rodzaju zdarzenia przedstawia poniższa tabela.

Kategoria / rodzaj zdarzenia operacyjnego	Kwota bezpośrednia brutto	Odzysk	Kwota bezpośrednia netto
Oszustwo wewnętrzne	0	0	0
Oszustwo zewnętrzne	8633	50	8583
Kradzież i oszustwo	8633	50	8583
Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	0	0	0
Klienci, produkty i praktyki operacyjne w tym:	182	0	182
Obsługa klientów, ujawnianie informacji o klientach, zobowiązania względem klientów.	182	0	182
Szkody związane z aktywami rzeczowymi w tym:	8 658	1 624	7 034
Kłęski żywiołowe i inne zdarzenia	8 658	1 624	7 034
Zakłócenia działalności Banku i awarie systemów w tym:	2 524	0	2 524
Systemy	2 524	0	2 524
Wykonywanie transakcji dostawy i zarządzanie procesami operacyjnymi w tym:	9 710	9 036	674
Wprowadzanie do systemu, wykonywanie, rozliczanie i obsługa transakcji	9 242	9 036	206
Kontrahenci niebędący klientami banku (np. izby rozliczeniowe)	468	0	468
RAZEM	29 707	10 710	18 997

4. Bank przyjmuje następujące działania mitygujące pozwalające na redukcję ryzyka operacyjnego:
 - 1) stosowanie jasno określonej polityki personalnej, schematów podległości służbowej, zakresów kompetencji i upoważnień na różnych szczeblach organizacyjnych,
 - 2) stosowanie sformalizowanych procedur i regulacji w zakresie wszystkich obszarów działalności bankowej, ryzyk bankowych, gospodarki majątkiem własnym,
 - 3) stosowanie wszelkich dostępnych środków w zakresie bezpieczeństwa informacyjnego,
 - 4) szkolenia i inne działania edukacyjne wobec pracowników i klientów ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień związanych z bezpieczeństwem środowiska teleinformatycznego i bankowości elektronicznej,
 - 5) rzetelną identyfikację i ocenę zagrożeń na które narażony jest Bank związanych z ryzykiem operacyjnym w celu stworzenia bazy danych o stratach powstających wewnątrz Banku i w miarę możliwości o stratach zewnętrznych,
 - 6) ochronę ubezpieczeniową – od mienia, od zdarzeń losowych, od odpowiedzialności cywilnej,
 - 7) transfer ryzyka poprzez outsourcing,
 - 8) tworzenie planów awaryjnych na wypadek zakłóceń działalności.
5. Odnotowane zdarzenia i poniesione straty w 2018r. nie spowodowały wzrostu ekspozycji Banku na ryzyko operacyjne w związku z czym nie było konieczności tworzenia dodatkowego wymogu kapitałowego. Powyższe zdarzenia nie spowodowały sytuacji, która mogłaby niekorzystnie wpłynąć na działalność Banku, stwarzając zagrożenia dla ciągłości działalności.
6. W 2018 roku w Banku nie wystąpiły istotne jednostkowo zdarzenia operacyjne, a całkowita wartość strat wynikała ze zróżnicowanych zdarzeń.
7. Podstawowe informacje i cele zarządzania ryzykiem operacyjnym, opis sposobu identyfikacji, pomiaru, monitorowania i raportowania ryzyka oraz rozwiązania organizacyjne w tym zakresie zawiera **ZAŁĄCZNIK NR 1** do niniejszej Informacji.

XIII.EKSPozyCJE W PAPIERACH KAPITAŁOWYCH NIEUWZGLĘDNIONYCH W PORTFELU HANDLOWYM.

1. Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku Bank posiadał ekspozycje kapitałowe w całości zaklasyfikowane do portfela bankowego.
2. Bank zaangażował się w akcje Banku Zrzeszającego BPS S.A. w celu jego dokapitalizowania, akcje Centrum Finansowego Banku BPS S.A. oraz udziały w Spółdzielni System Ochrony Zrzeszenia BPS.
3. Bank stosował metody wyceny ekspozycji kapitałowych zgodnie z Ustawą o rachunkowości z dnia 29 września 1994 roku (tekst jednolity Dz. U. z 2018r. poz. 395 z późn.zm.). Metody te zostały opisane w *Zasadach rachunkowości ABS Banku Spółdzielczego*. Zgodnie z obowiązującą regulacją udziały lub akcje w innych jednostkach oraz inne inwestycje zaliczone do aktywów trwałych wyceniane były według ceny nabycia, z uwzględnieniem odpisów z tytułu trwałej utraty wartości.
4. Wartość bilansową instrumentów kapitałowych znajdujących się w portfelu Banku na dzień 31.12.2018r. przedstawia poniższa Tabela.

Wyszczególnienie	Wartość w zł
Akcje Banku BPS S.A.	2 190 000
Akcje Centrum Finansowego Banku BPS S.A.	10 000
Udziały w Spółdzielni SOZ BPS	2 000
Razem zaangażowanie Banku w instrumenty kapitałowe	2 202 000

5. W 2018 roku Bank nie dokonał sprzedaży instrumentów finansowych. W związku z powyższym w Banku nie wystąpiły zrealizowane zyski lub straty z tytułu sprzedaży i likwidacji, ujęte w funduszach własnych.

XIV. EKSPOZYCJE NA RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ PRZYPISANE POZYCIOM NIEUWZGLĘDNIONYM W PORTFELU HANDLOWYM.

1. Zasady zarządzania ryzykiem stopy procentowej odnoszą się do wszystkich pozycji bilansowych i pozabilansowych Banku podatnych na zmiany stóp procentowych i obejmują cztery podstawowe rodzaje ryzyka stopy procentowej:
Ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania – odnosi się przede wszystkim do portfela bankowego i wyraża się w zagrożeniu przychodów Banku, przede wszystkim odsetkowych, w sytuacji niekorzystnych zmian stóp procentowych lub istotnej zmiany struktury przeszacowania pozycji w bilansie powodującej zmiany w wyniku z tytułu odsetek.
Ryzyko bazowe – wynika z niedoskonałego powiązania (korelacji) stóp procentowych instrumentów generujących przychody i koszty odsetkowe, które to instrumenty mają jednocześnie te same okresy przeszacowania.
Ryzyko krzywej dochodowości – polega na zmianie relacji pomiędzy stopami procentowymi odnoszącymi się do różnych terminów, a dotyczącymi tego samego indeksu lub rynku.
Ryzyko opcji klienta – wynika z wpisanych w produkty bankowe opcji klienta, które mogą być zrealizowane w następstwie zmian stóp procentowych. Instrumenty zawierające opcje klienta są na ogół najbardziej typowe dla działalności bankowej usytuowanej w portfelu bankowym. Obejmują one kredyty dające kredytobiorcy prawo spłaty przed terminem części lub całości kredytu oraz różnego typu depozyty, pozwalające deponentom wycofać środki w dowolnym momencie. Opcje klienta są na ogół realizowane, gdy stanowi to korzyść dla ich posiadacza i nie jest korzystne dla sprzedającego takie opcje.
2. Bank analizuje ryzyko stopy procentowej w ramach:
 - a) ryzyka przeszacowania,
 - b) ryzyka bazowego.
3. W zakresie ryzyka opcji klienta i krzywej dochodowości Bank w oparciu o wyniki analizy istotności uznał wymienione ryzyka za nieistotne. Przy ocenie ryzyka opcji klienta Bank ocenia poziom kredytów o stałej stopie procentowej, poziomu kredytów spłaconych przed terminem, poziomu depozytów od sektora niefinansowego o stałej stopie procentowej, zrywalności depozytów terminowych. A przy ocenie ryzyka krzywej dochodowości poziom aktywów i pasywów o stałej stopie procentowej w przedziałach przeszacowania od 3 do 12 miesięcy.
4. Analiza ryzyka stopy procentowej w działalności Banku przeprowadzana jest dla wszystkich walut łącznie w przeliczeniu na PLN, w tym w podziale na stawki bazowe. W przypadku ryzyka przeszacowania i ryzyka bazowego analizie podlega wielkość i charakter niedopasowania terminów przeszacowania aktywów, pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych.
5. Pomiar ryzyka stopy procentowej w ramach ryzyka przeszacowania i ryzyka bazowego uwzględnia wpływ zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy Banku, koncentruje się na analizie relacji zmiany wyniku odsetkowego do poziomu funduszy własnych, a także porównaniu do planowanego wyniku odsetkowego.
6. Analizowany jest wpływ zmiany oprocentowania na wynik odsetkowy Banku przy różnych wariantach i scenariuszach, dla poszczególnych grup stawek bazowych. Ponadto Bank wyznacza wartość zmiany ekonomicznej banku w sytuacji nagłej i nieoczekiwanej zmiany stóp procentowych p 200 pb.
7. Dla potrzeb sporządzenia luki terminów przeszacowania przyjmuje się, że termin przeszacowania dla aktywów/pasywów wrażliwych o stopie stałej jest równy terminowi ich zapadalności/ wymagalności, a termin przeszacowania dla aktywów/pasywów wrażliwych o stopie zmiennej jest równy terminowi zmiany oprocentowania.
8. W ramach pomiaru ryzyka stopy procentowej w portfelu bankowym przeprowadzane są w okresach miesięcznych / kwartalnych/ półrocznych testy warunków skrajnych mające na celu ustalenie wpływu nagłej i nieoczekiwanej zmiany poziomu stóp procentowych na wynik odsetkowy (w relacji do poziomu funduszy własnych). Wyniki testów wykorzystywane są przy ocenie profilu ryzyka, w procesach bieżącego zarządzania ryzykiem, planowania, oceny adekwatności kapitałowej oraz weryfikacji poziomu limitów wewnętrznych.
9. W zakresie ryzyka stopy procentowej w 2018r. :
 - 1) w okresach miesięcznych przeprowadzane były testy warunków skrajnych, polegające na sprawdzeniu podatności dochodu odsetkowego Banku na ryzyko niespodziewanych zmian stóp procentowych w granicach:
 - a) o 200 punktów bazowych w przypadku analizy luki terminów przeszacowania (wyłączając produkty oprocentowane poniżej 2% w ramach spadku stóp procentowych),
 - b) o 100 punktów bazowych w przypadku analizy luki terminów przeszacowania (wyłączając produkty oprocentowane poniżej 1% w ramach spadku stóp procentowych),
 - c) o 100 punktów bazowych w przypadku analizy luki ryzyka bazowego (wyłączając produkty oprocentowane poniżej 1% w ramach spadku stóp procentowych),

- 2) w okresach miesięcznych były testy wpływu nieoczekiwanej zmiany stóp procentowych o 200 pb. na wartość ekonomiczną banku,
 - 3) w okresach rocznych o ile wyniki testu mieścić się będą w granicach limitu zmian dla ryzyka przeszacowania test wpływu zmiany stóp procentowych o 100 punktów bazowych na zmianę wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania i ryzyka bazowego z uwzględnieniem niejednakowej zmiany poziomu stóp, wynikającą z analizy rozbieżności zmian poziomu stóp rynkowych i stopy redyskonta weksli NBP za okres 24 miesięcy będzie wykonywany,
 - 4) w okresach rocznych wg stanu na koniec roku obrachunkowego przeprowadza się odwrócony TWS w ramach którego obliczana będzie maksymalna zmiana wszystkich stóp referencyjnych, przy której oszacowana zmiana wyniku odsetkowego jest równa planowanemu na dany rok wynikowi finansowemu netto (zmiana stóp procentowych, przy której Bank nie poniesie straty netto).
10. Ponadto Bank przeprowadzał:
- 1) w okresach miesięcznych scenariusze polegające na sprawdzeniu podatności dochodu odsetkowego Banku na ryzyko niespodziewanych zmian stóp procentowych w granicach jak najbardziej prawdopodobnych i pesymistycznych zmian stóp procentowych opartych o analizy zewnętrzne jak i wewnętrzne,
 - 2) w okresach półrocznych scenariusze, polegające na sprawdzeniu podatności dochodu odsetkowego Banku na ryzyko niespodziewanych zmian stóp procentowych w granicach:
 - a) o 100 punktów bazowych w ramach stóp procentowych NBP, o 20 punktów bazowych w ramach stawek międzybankowych oraz zmianę pozostałych stóp o stawki wynikające ze zmiany stóp procentowych NBP i stawek międzybankowych (wyłączając produkty oprocentowane poniżej 1% w grupie produktów NBP w przypadku prognoz spadkowych).
 - b) o 50 punktów bazowych w ramach stóp procentowych NBP, o 10 punktów bazowych w ramach stawek międzybankowych oraz zmianę pozostałych stóp o stawki wynikające ze zmiany stóp procentowych NBP i stawek międzybankowych (wyłączając produkty oprocentowane poniżej 0,5% w grupie produktów NBP w przypadku prognoz spadkowych).
11. W 2018 roku Bank narażony był na ryzyko niekorzystnej zmiany wyniku odsetkowego w przypadku spadku stóp procentowych. Na dzień 31.12.2018 r. potencjalna negatywna zmiana wyniku odsetkowego dla:
- 1) szokowego spadku stóp procentowych o 200 pb. do końca najbliższych 12 miesięcy w ramach ryzyka przeszacowania wyniosła 8,2% funduszy własnych, przy maksimum ustalonym na poziomie 9% funduszy własnych. W sytuacji potencjalnego wzrostu stóp procentowych o 200 pb. wynik odsetkowy wzrósłby o 5,8% funduszy własnych.
 - 2) szokowego spadku stóp procentowych o 100 pb. do końca najbliższych 12 miesięcy w ramach ryzyka przeszacowania wyniosła 4,7% funduszy własnych, przy maksimum ustalonym na poziomie 5,5% funduszy własnych. W sytuacji potencjalnego wzrostu stóp procentowych o 200 pb. wynik odsetkowy wzrósłby 2,9% funduszy własnych.
 - 3) szokowego spadku stóp procentowych o 100 pb. do końca najbliższych 12 miesięcy w ramach ryzyka bazowego wyniosła 8,8% funduszy własnych, przy maksimum ustalonym na poziomie 9% funduszy własnych. W sytuacji potencjalnego wzrostu stóp procentowych o 100 pb. wynik odsetkowy wzrósłby o 9,0% funduszy własnych.
12. Test warunków skrajnych polegający na analizie wpływu skrajnej zmiany stóp procentowych o +/- 200 pb. na wartość ekonomiczną kapitału Banku wskazał, że według stanu na 31.12.2018r. nie nastąpi spadek jej wartości o więcej niż 10% funduszy własnych Banku.
13. Test odwrócony na koniec roku wykazał, iż maksymalna zmiana stóp procentowych, przy której wynik finansowy nie będzie ujemny wynosi 1,61 pp.
14. Podstawowe informacje i cele zarządzania ryzykiem stopy procentowej, opis sposobu identyfikacji, pomiaru, monitorowania i raportowania ryzyka oraz rozwiązania organizacyjne w tym zakresie zawiera **ZAŁĄCZNIK NR 1** do niniejszej Informacji.

XV. POLITYKA W ZAKRESIE WYNAGRODZEŃ.

1. W Banku nie został powołany komitet do spraw wynagrodzeń, ponieważ zgodnie z art. 9cb ust. 1 ustawy Prawo bankowe komitet do spraw wynagrodzeń działa w banku istotnym.
2. W zakresie polityki zmiennych składników wynagradzania w ABS Banku Spółdzielczym obowiązuje zatwierdzona przez Radę Nadzorczą Polityka wynagradzania pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka ABS Banku Spółdzielczego. Polityka podlega przeglądowi nie rzadziej niż raz w roku przez Zespół ds. zgodności i kontroli wewnętrznej.
3. Polityka Banku w obszarze zmiennych składników pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na ryzyko Banku realizowana jest z uwzględnieniem zasady proporcjonalności jak również formy prawnej, w jakiej działa Bank, rozmiaru działalności, ryzyk związanych z prowadzoną działalnością, a także zakresu i stopnia złożoności działalności prowadzonej przez ABS Bank Spółdzielczy.
4. Przez osoby zajmujące stanowiska istotne w Banku rozumie się:
 - 1) Prezesa Zarządu
 - 2) Wiceprezesa Zarządu
 - 3) Członka Zarządu
 - 4) Głównego Księgowego
 - 5) Dyrektora ds. Obsługi Klienta Biznesowego Strategii i Rozwoju Sprzedaży
 - 6) Koordynatora Zespołu ds. zgodności i kontroli wewnętrznej.
5. Bank nie zalicza do pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku innych osób ponieważ:
 - 1) w Banku nie występuje „jednostka istotna” – Bank nie alokuje kapitału na jednostki organizacyjne. Bank prowadzi scentralizowany system zarządzania ryzykiem;
 - 2) w Banku nie powołano Komitetów Decyzyjnych;
 - 3) Bank posiada fundusze własne na poziomie poniżej 80 mln PLN, w związku z czym nie udziela kredytów wyższych niż 5 mln EUR;
 - 4) nowe produkty bankowe są zatwierdzane przez Zarząd Banku.
6. Bank dokonuje przeglądu zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących w Banku stanowiska istotne nie rzadziej niż raz w roku.
7. W oparciu o wyniki analizy zmiennych składników wynagrodzeń za 2018 rok nie stwierdzono przesłanek odroczenia zmiennych składników wynagrodzenia.
8. Wypłata zmiennych składników wynagrodzeń podlega odroczeniu zawsze gdy zostaną spełnione następujące warunki:
 - 1) miesięczne wynagrodzenie zmienne osób zajmujących w Banku stanowiska istotne jest wyższe niż 50% najwyższego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego brutto wypłaconego w Banku – odroczenie na poziomie 40%;
 - 2) łączna kwota wynagrodzenia stałego i zmiennego osób zajmujących w Banku stanowiska istotne za dany kwartał jest wyższa niż 25 000 EUR oraz wynagrodzenie zmienne stanowi ponad 70% wynagrodzenia stałego – odroczenie na poziomie 60%.
9. Wypłata zmiennych składników wynagradzania następuje w oparciu o ocenę efektów pracy Członków Zarządu dokonaną przez Radę Nadzorczą w odniesieniu do następujących wskaźników:
 - 1) zysk netto,
 - 2) zwrot z kapitału własnego (ROE),
 - 3) jakość portfela kredytowego,
 - 4) współczynnik wypłacalności
 - 5) wskaźnik płynności LCROcenie podlega stopień wykonania wymienionych wskaźników w odniesieniu do planu finansowego w poszczególnych latach podlegających ocenie oraz w stosunku do założeń przyjętych w Strategii Banku na dany okres.
10. Oceny efektów pracy pracownika, którego działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku, w odniesieniu do poziomu realizacji powierzonych mu obowiązków i celów wynikających z pełnionych funkcji, dokonuje Zarząd Banku.
11. W odniesieniu do zagregowanych informacji ilościowych informacja ABS Banku Spółdzielczego jest negatywna.
12. W 2018 roku żadna z osób zajmujących w Banku stanowiska istotne nie otrzymała wynagrodzenia w wysokości co najmniej 1 mln EUR.

XVI. DŹWIGNIA FINANSOWA.

1. Wskaźnik dźwigni – „dźwignia finansowa” oznacza względną – w stosunku do funduszy własnych Banku – wielkość posiadanych przez Bank aktywów, zobowiązań pozabilansowych oraz zobowiązań warunkowych dotyczących płatności lub dostawy lub dostarczenia zabezpieczenia, z uwzględnieniem zobowiązań z tytułu otrzymanych środków finansowych, zaciągniętych zobowiązań, umów dotyczących instrumentów pochodnych lub umów z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, lecz z wyjątkiem zobowiązań, które można wyegzekwować wyłącznie w przypadku likwidacji Banku.
2. Bank w 2018 r. kalkulował wskaźnik dźwigni finansowej zgodnie z przepisami Rozporządzenia CRR w ramach sprawozdawczości obowiązkowej. Wartość wskaźnika dźwigni na dzień 31.12.2018r. przedstawia poniższa tabela.

Wskaźnik dźwigni	
Miara kapitału	Wartość
w pełni wprowadzona definicja	8,86%
definicja przejściowa	9,04%

3. Podział miary ekspozycji całkowitej stosowanej do obliczania wskaźnika dźwigni na 31.12.2018r. prezentują poniższe tabele.

Podział miary ekspozycji całkowitej stosowanej do obliczania wskaźnika dźwigni	
Ekspozycja	Wartość
Inne pozycje pozabilansowe	10 080 741
Inne aktywa	381 673 059
wartość aktywów odliczonych przy wyznaczaniu kapitału Tier 1	-675 650
Razem	391 078 150

Podział miary ekspozycji całkowitej stosowanej do obliczania wskaźnika dźwigni: Inne aktywa		
Inne aktywa	Ekspozycja wskaźnika dźwigni	Aktywa ważone ryzykiem
Ekspozycje traktowane jako ekspozycje wobec państwa	83 438 874	0
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych, wielostronnych banków rozwoju, organizacji międzynarodowych i podmiotów sektora publicznego, których NIE traktuje się jak państwa	9 404 303	1 889 117
Instytucje	93 215 364	812 152
Zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	113 534 739	90 711 515
Ekspozycje detaliczne	15 760 662	11 820 497
Przedsiębiorstwa	38 977 079	29 834 680
Pozostałe ekspozycje	16 844 913	11 742 411
Niewykonanie zobowiązania	10 497 125	10 516 275

Podział miary ekspozycji całkowitej stosowanej do obliczania wskaźnika dźwigni: Pozabilans	
Pozycje pozabilansowe	Ekspozycje wskaźnika dźwigni
Pozycje pozabilansowe o współczynniku konwersji 20 % zgodnie z art. 429 ust. 10 CRR	6 747 427
Pozycje pozabilansowe o współczynniku konwersji 50 % zgodnie z art. 429 ust. 10 CRR	1 525 320
Pozycje pozabilansowe o współczynniku konwersji 100 % zgodnie z art. 429 ust. 10 CRR	1 807 994

4. Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej analizowane jest w ramach monitorowania wskaźnika dźwigni finansowej. Określono jego pożądany poziom ustalając odpowiednie limity. Wskaźnik mieścił się w przyjętym limicie tj. max 10% min 5%.
5. Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej w tym wyznaczanie wskaźnika dźwigni finansowej reguluje Strategia zarządzania ryzykami na lata 2016-2020, Polityka zarządzania ryzykiem kapitałowym na lata 2016-2020 oraz Instrukcja zarządzania kapitałem. Wskaźnik dźwigni finansowej monitorowany jest kwartalnie w ramach ryzyka kapitałowego. W 2018 r. wprowadził skalę istotności tego ryzyka na bazie wskaźnika dźwigni gdzie uznał to ryzyko za nieistotne.
6. W 2018 roku w Banku zmiany wskaźnika dźwigni finansowej w zależały od zmian funduszy Tier I i od zmian sumy aktywów i pozabilansu.

XVII. STOSOWANIE TECHNIK OGRANICZENIA RYZYKA KREDYTOWEGO.

1. Bank w 2018 roku nie stosował technik ograniczania ryzyka kredytowego.
2. Bank wykorzystuje w procesie zarządzania ryzykiem kredytowym zasady pomniejszania podstawy tworzenia rezerw celowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków. Bank przyjmuje zabezpieczenia zgodnie z Instrukcją prawnych form zabezpieczenia wierzytelności w ABS Banku Spółdzielczym.
3. Bank stosuje standardowe formy zabezpieczeń przyjmując zasadę iż stosowanie ich nie skutkuje istotnością ryzyka rezydualnego.
4. Zabezpieczenie wierzytelności ma na celu zapewnienie zwrotu należności Banku w razie gdyby dłużnik nie wywiązał się w terminie z warunków umowy.
5. Bank ustala formę zabezpieczenia w porozumieniu z wnioskodawcą biorąc pod uwagę typowe oraz indywidualne ryzyko związane z zawarciem umowy, w tym:
 - 1) ryzyko branży,
 - 2) sytuację finansową i gospodarczą wnioskodawcy,
 - 3) status prawny wnioskodawcy,
 - 4) przebieg dotychczasowej współpracy z Bankiem lub opinie banków, z którymi wnioskodawca dotychczas współpracował,
 - 5) rodzaj i wysokość wierzytelności oraz okres kredytowania,
 - 6) cechy danego zabezpieczenia, w szczególności:
 - realną możliwość zaspokojenia roszczeń Banku z ustanowionego zabezpieczenia w możliwie najkrótszym czasie z przyjętego zabezpieczenia,
 - płynność zabezpieczenia,
 - istniejące już obciążenia na rzeczy mającej stanowić przedmiot zabezpieczenia,
 - możliwość pomniejszenia podstawy tworzenia rezerw celowych na należności Banku, na zasadach określonych w przepisach w sprawie tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków oraz w aktualnych przepisach wewnętrznych Banku w tym zakresie,
 - możliwość uwzględnienia w rachunku wymogów kapitałowych efektu redukcji ryzyka kredytowego w wyniku przyjętych zabezpieczeń, spełniających kryteria określone w obowiązujących w Banku regulacjach.
6. Przyjmuje się wyłącznie zabezpieczenia, których termin rozliczenia względem zabezpieczanej ekspozycji jest taki sam lub dłuższy niż termin tej ekspozycji.
7. Podstawową formę zabezpieczenia kredytu stanowią:
 - 1) weksel in blanco;
 - 2) depozyt bankowy;
 - 3) kaucja pieniężna;
 - 4) blokada środków pieniężnych na rachunku bankowym;
 - 5) pełnomocnictwo do dysponowania rachunkiem bankowym;
 - 6) poręczenie według prawa cywilnego;
 - 7) poręczenie wekslowe;
 - 8) gwarancja;
 - 9) przelew wierzytelności na zabezpieczenie;
 - 10) cesja praw z umów ubezpieczenia;
 - 11) przewłaszczenie na zabezpieczenie rzeczy oznaczonych co do gatunku/przeniesienie własności;
 - 12) przewłaszczenie na zabezpieczenie rzeczy oznaczonych co do tożsamości/ przeniesienie własności;

polityki wynagrodzeń oraz procedur anonimowego zgłaszania naruszeń prawa oraz obowiązujących w banku procedur i standardów etycznych w szczególności przez:

- 1) zapewnienie struktury organizacyjnej dostosowanej do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka i umożliwiającej skuteczne wykonywanie zadań;
- 2) opracowanie i przyjęcie strategii Banku oraz strategii zarządzania ryzykami, zapewnienie spójności tych strategii oraz określenie bieżącej i przyszłej gotowości Banku do podejmowania ryzyka;
- 3) opracowanie i akceptowanie polityk oraz wdrożenie procedur na podstawie których funkcjonuje w Banku system zarządzania ryzykami;
- 4) monitorowanie wielkości i profilu ryzyka Banku oraz przestrzegania polityk i procedur;
- 5) ustanowienie odpowiednich zasad raportowania, w tym zasad raportowania zarządu do rady nadzorczej;
- 6) zapewnienie przejrzystości działań banku, przyjęcie i wprowadzenie zasad polityki informacyjnej oraz zgodności działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa;
- 7) wprowadzanie niezbędnych korekt i udoskonalień systemu zarządzania ryzykami, w przypadku zmiany wielkości i profilu ryzyka w działalności banku oraz czynników otoczenia gospodarczego lub wykrycia nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu zarządzania.

Zespół do Spraw Zgodności i Kontroli Wewnętrznej w ramach drugiego poziomu zarządzania ryzykami ma za zadanie kontrolę ryzyka i ocenę sprawności działania systemu zarządzania ryzykiem, dokonywanie regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem obowiązujących w Banku. W związku z uczestnictwem Banku w Systemie Ochrony Zrzeszenia BPS funkcje audytu wewnętrznego w ramach trzeciego poziomu zarządzania ryzykami na mocy umowy Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS sprawowane są przez Departament Audytu Systemu Ochrony.

Pion Organizacji i Nadzoru realizujący funkcje drugiego poziomu zarządzania ryzykami w ramach powołanych do tego celu komórek/stanowisk organizacyjnych wskazanych powyżej, nadzorowany przez Prezesa Zarządu w ramach zarządzania ryzykiem istotnym w działalności Banku. W zakresie zadań związanych z nadzorem nad zarządzaniem ryzykiem istotnym, Prezes Zarządu odpowiada za funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem w obrębie całego Banku, w tym za funkcjonowanie systemu informacji zarządczej w zakresie ryzyka w całym Banku. Pion Organizacji i Nadzoru odpowiada za:

- 1) identyfikację czynników i źródeł ryzyka;
- 2) identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.
- 3) pomiar, ocenę oraz cykliczne monitorowanie i raportowanie poziomu ryzyka;
- 4) pomiar, ocenę, monitorowanie i raportowanie adekwatności kapitałowej;
- 5) monitorowanie i raportowanie przestrzegania zatwierdzonego apetytu i poziomu tolerancji na ryzyko, norm nadzorczych oraz limitów wewnętrznych, odnotowanych przekroczeń i odstępstw,
- 6) przygotowywanie rekomendacji dla Zarządu Banku dotyczących akceptowalnego poziomu ryzyka;
- 7) tworzenie przepisów wewnętrznych dotyczących zarządzania ryzykiem i adekwatnością kapitałową;
- 8) sprawne odzyskiwanie wierzytelności trudnych klientów oraz zwiększanie efektywności tych działań;
- 9) ocenę i weryfikację poziomu oszacowań ryzyka kredytowego dla pojedynczych zaangażowani kredytowych, które ze względu skalę ekspozycji, segment klienta lub poziom ryzyka wymagają niezależnej oceny.

Komitet Zarządzania Ryzykami, który funkcjonuje w ramach drugiego poziomu zarządzania jako organ opiniodawczy. Jego zadaniem jest opiniowanie projektów strategii rozwoju oraz strategii i polityk funkcjonujących w ramach systemu zarządzania ryzykiem w Banku, założeń do budowy planów finansowych oraz sytuacji ekonomicznej i bezpieczeństwa finansowego Banku, planowanych i podejmowanych działań oraz zaistniałych zdarzeń mających istotny wpływ na wysokość współczynników kapitałowych, norm płynności oraz rentowności działania w tym wielkości i strukturę aktywów pracujących, pasywów kosztowych.

W ramach pierwszego poziomu zarządzania w którym uczestniczą:

- 1) **Pozostałe komórki organizacyjne** Centrali które wykonują czynności operacyjne, rozliczeniowe i uczestniczą w procesie zarządzania ryzykami bankowymi w ramach realizacji powierzonych celów strategicznych, zadań wskazanych w odrębnych procedurach zarządzania ryzykami.
- 2) **Jednostki organizacyjne Banku**, które prowadzą działania operacyjne w ramach zadań i kompetencji delegowanych w regulaminie organizacyjnym, realizują i odrębnych procedurach dotyczących prowadzonej działalności biznesowej i zarządzania poszczególnymi ryzykami.

2. RYZYKO KREDYTOWE.

Cel strategiczny i proces zarządzania ryzykiem.

Ryzyko kredytowe jest to ryzyko potencjalnej straty z tytułu niewykonania zobowiązania w określonym w umowie terminie przez klienta lub kontrahenta.

Celem strategicznym Banku w zakresie zarządzania **ryzykiem kredytowym** jest utrzymanie stabilnego i zrównoważonego pod względem jakości i wartości portfela kredytowego równocześnie cechującego się jak najwyższą dochodowością oraz bezpieczeństwem rozumianym jako minimalizacja ryzyka wystąpienia kredytów zagrożonych. W celu osiągnięcia długofalowych zamierzeń w zakresie ryzyka kredytowego, w Banku szczególnemu badaniu poddaje się ekspozycje kredytowe o terminach zapadalności powyżej 10 lat, ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipoteką oraz detaliczne ekspozycje kredytowe.

System zarządzania ryzykiem kredytowym obejmuje następujące obszary: ryzyko kredytowe, ryzyko koncentracji, ryzyko ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych i ryzyko rezydualne w odniesieniu do stosowanych zabezpieczeń. W odniesieniu do powyższych obszarów Bank posiada pisemne procedury oraz zasady raportowania w ramach obowiązującego systemu informacji zarządczej.

Celem w zakresie zarządzania **ryzykiem koncentracji** jest dywersyfikacja i zminimalizowanie poziomu ryzyka poprzez zapewnienie przestrzegania zewnętrznych limitów koncentracji, optymalizację systemu limitów ograniczających ryzyko oraz efektywną strukturę organizacyjną.

Celem zarządzania **ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie** w Banku jest zapewnienie bezpiecznej działalności Banku poprzez stałe monitorowanie portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, ze szczególnym uwzględnieniem procedur zapewniających spełnienie wymogów aktów normatywnych Banku i przepisów prawa powszechnego.

Celem zarządzania **ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych** w Banku jest zapewnienie bezpiecznej działalności Banku, poprzez stałe monitorowanie portfela detalicznych ekspozycji kredytowych, ze szczególnym uwzględnieniem procedur zapewniających spełnienie wymogów przepisów wewnętrznych Banku i przepisów prawa powszechnego.

Celem w zakresie zarządzania **ryzykiem rezydualnym** jest eliminowanie ryzyka związanego ze skutecznością stosowanych form zabezpieczeń kredytowych poprzez sformalizowane procedury oceny, ustawiania i monitorowania zabezpieczeń.

Aktywna działalność kredytowa Banku ma bezpośredni wpływ zarówno na poziom tworzonych rezerw celowych, jak i na poziom kapitałów własnych Banku, niezbędnych do pokrycia nieoczekiwanych strat kredytowych. Ryzyko kredytowe, z uwagi na możliwość poniesienia przez Bank relatywnie dużych strat, jest ryzykiem, które w sposób istotny wpływa na działalność Banku.

Do podstawowych czynników wpływających na poziom ryzyka kredytowego należą:

- 1) dywersyfikacja rodzajów kredytów,
- 2) dywersyfikacja kredytów gospodarczych między różne branże,
- 3) rodzaje i wysokość zabezpieczeń,
- 4) stosowane standardy kredytowe.

Struktura organizacyjna.

Ryzyko kredytowe w tym koncentracji, detalicznych ekspozycji kredytowych oraz ryzyko ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie nadzoruje Prezes Zarządu, a w zakresie prowadzonej działalności sprzedażowej nadzór ten sprawuje Wiceprezes Zarządu ds. handlowych.

Struktura organizacyjna Banku zapewnia rozdzielenie funkcji:

- 1) sprzedaży,
- 2) akceptacji ryzyka,
- 3) monitorowania i kontroli ryzyka ekspozycji kredytowych.

W procesie zarządzania ryzykiem kredytowym poza organami i komórkami wskazanymi w punkcie 1, uczestniczą następujące komórki organizacyjne:

- 1) **Zespół ds. Monitoringu, Klasyfikacji Należności Kredytowych i Administracji Kredytów** realizujący funkcje pierwszego poziomu zarządzania ryzykami dokonuje monitoringu należności i zabezpieczeń zgodnie z wewnętrznymi regulacjami. Jest odpowiedzialny za klasyfikację ekspozycji kredytowych. Tworzy, monitoruje i wykorzystuje bazy danych dostępne w Banku w zakresie oceny i weryfikacji wartości przyjmowanych zabezpieczeń hipotecznych i wartości wskaźników LTV;
- 2) **Zespół Finansowo Księgowy** jest odpowiedzialny za funkcjonowanie klasyfikacji należności wg kryterium terminowości;

- 3) **Zespół Produktów Bankowych i Marketingu** w ramach pierwszego poziomu zarządzania ryzykami opracowuje i modyfikuje regulacje produktowe z uwzględnieniem zgodności z założeniami strategii i polityki zarządzania ryzykami oraz dostosowuje plany sprzedażowe w tym kredytów do poziomu ryzyka portfela tych ekspozycji;
- 4) **Dyrektorzy / Kierownicy jednostek organizacyjnych** dokonują kontroli funkcjonalnych oraz sprawują nadzór nad jakością portfela kredytowego, prawidłowością zawieranych transakcji oraz poprawnością i terminowością monitoringu;
- 5) **Wszyscy pracownicy Banku** mają obowiązek przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem kredytowym oraz realizacji założeń polityki kredytowej Banku w zakresie swoich obowiązków.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie i detalicznych ekspozycji kredytowych odbywa się w ramach struktury organizacyjnej przewidzianej dla zarządzania ryzykiem kredytowym.

Raportowanie i pomiar ryzyka.

Identyfikacja i pomiar ryzyka kredytowego w Banku odbywa się na etapie zarządzania ryzykiem zarówno w odniesieniu do pojedynczej transakcji jak i do całego portfela kredytowego.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do pojedynczego kredytu obejmuje:

- 1) identyfikację i pomiar ryzyka na etapie rozpatrywania wniosku w oparciu o badanie zdolności kredytowej przed udzieleniem kredytu w tym z uwzględnieniem zmieniających się warunków zewnętrznych oraz zmian sytuacji finansowej kredytobiorcy oraz ocenie wartości i efektywności proponowanych zabezpieczeń, zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku;
- 2) przeprowadzenie oceny jakościowej kredytobiorcy i oceny zabezpieczeń w oparciu o informacje dostępne w ramach systemów wymiany danych (np. BIK, KRK, AMRON);
- 3) poddawanie ekspozycji istotnych z punktu widzenia prowadzonej działalności biznesowej dodatkowej weryfikacji przez wyspecjalizowane komórki organizacyjne, niezależnie od oceny jednostek sprzedażowych;
- 4) stosowanie adekwatnych w stosunku do skali ryzyka ekspozycji, poziomów decyzyjnych (w zależności od kwoty ekspozycji jak i łącznego zaangażowania) zgodnie z udzielonymi uprawnieniami w ramach obowiązujących regulacji wewnętrznych;
- 5) przestrzeganie ustalonych limitów w szczególności w odniesieniu do produktów, branż, grup klientów, zabezpieczeń, koncentracji, długości okresu umowy itp.;
- 6) prowadzenie systematycznego monitoringu kredytowego, którego celem jest przewidywanie możliwości wystąpienia straty i jej ograniczanie jak również wczesna identyfikacja zagrożeń i podjęcie stosownych działań naprawczych zgodnie z wewnętrznymi regulacjami Banku;
- 7) dokonywanie cyklicznych przeglądów ekspozycji kredytowych oraz tworzeniu adekwatnego poziomu rezerw celowych w oparciu o aktualne regulacje;
- 8) prawidłowe i skuteczne prowadzenie windykacji i nadzoru nad trudnymi kredytami,
- 9) prowadzenie efektywnej kontroli działalności kredytowej w szczególności kontroli funkcjonalnej i instytucjonalnej.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do łącznego zaangażowania kredytowego (portfela) przeprowadzane jest za pomocą:

- 1) skutecznych mechanizmów kontroli ryzyka kredytowego obejmujących system limitów wewnętrznych i zewnętrznych obejmujących m. in. struktury produktów, grup klientów i wielkości ich zaangażowania, branż, długości okresów kredytowania;
- 2) przeprowadzanych testów warunków skrajnych dla ryzyka kredytowego i ryzyka koncentracji zarówno w odniesieniu do pojedynczej transakcji jak i portfela kredytowego;
- 3) cyklicznych przeglądów limitów i założeń testów warunków skrajnych
- 4) monitorowania ekspozycji zagrożonych, ich struktury i czynników ryzyka z nimi związanych,
- 5) monitorowania rynku nieruchomości z wykorzystaniem zewnętrznych i wewnętrznych baz danych o cenach nieruchomości, jako wiodącego zabezpieczenia kredytów w Banku;
- 6) przedsięwzięć organizacyjno-kadrowych polegających w szczególności na:
 - organizacji bezpiecznych systemów podejmowania decyzji kredytowych,
 - prawidłowym przepływie informacji w ramach systemu informacji zarządczej
 - odpowiednim doborze i szkoleniu kadr,
 - nadzorze nad działalnością kredytową.

Raportowanie ryzyka kredytowego obejmującego ryzyko koncentracji, ryzyko ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie i ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych odbywa się w ramach systemu informacji zarządczej w cyklach:

- 1) miesięcznych lub kwartalnych do Zarządu Banku
- 2) kwartalnych do Rady Nadzorczej;

3) rocznie w odniesieniu do wskazanych obszarów np. analiza ryzyka rezydualnego, testy warunków skrajnych dla ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie i ekspozycji detalicznych.

Szczegółowy zakres informacji, ich terminarz oraz odbiorców precyzuje zał. nr 1 Instrukcji sporządzania informacji zarządczej.

Stosowane metody zabezpieczeń i ograniczania ryzyka.

Bank zabezpiecza i ogranicza ryzyko kredytowe poprzez opracowywanie i stosowanie: odpowiednich procedur wewnętrznych dotyczących zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym odpowiednia struktura organizacyjna (wraz z procesem decyzyjnym); systemu limitowania; przyjętej metodyki oceny zdolności kredytowej, procesu monitorowania jakości ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń.

Stosowane, monitorowane i raportowane limity wewnętrzne służą zapewnieniu właściwego poziomu ryzyka kredytowego w Banku i stanowią system ostrzegania przed zmianami profilu ryzyka Banku.

Ocena skuteczności stosowanych metod zarządzania ryzykiem przeprowadzana jest w ramach rocznej weryfikacji regulacji wewnętrznych.

Na pokrycie ryzyka związanego z działalnością kredytową, Bank dokonuje odpisów na rezerwy celowe, tworzone w ścisłej korelacji z rozpoznanym ryzykiem. Wysokość tworzonych rezerw związana jest bezpośrednio z kategorią ryzyka, do której została zaklasyfikowana ekspozycja oraz z jakością przyjętych zabezpieczeń prawnych ekspozycji.

Istotnym elementem ograniczania ryzyka kredytowego jest stosowanie prawnych form zabezpieczenia kredytów. Wysokość i rodzaj zabezpieczenia zależą od poziomu ryzyka kredytowego transakcji.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym podlega kontroli funkcjonalnej i kontroli instytucjonalnej zgodnie z procedurami wewnętrznymi.

3. RYZYKO KONCENTRACJI.

Cel strategiczny i proces zarządzania ryzykiem.

Ryzyko koncentracji jest to ryzyko poniesienia strat w wyniku nie wykonania zobowiązania/zobowiązań przez pojedyncze podmioty/grupy podmiotów powiązanych organizacyjnie, kapitałowo lub w przypadku których prawdopodobieństwo nie wykonania zobowiązania jest zależne od wspólnych czynników, związane ze zbyt dużym zaangażowaniem Banku w ekspozycje wobec tych podmiotów/grup podmiotów. Ryzyko to rozpatrywane jest w odniesieniu do koncentracji zaangażowań w tym dużych zaangażowań, koncentracji zaangażowań kapitałowych, koncentracji tego samego sektora gospodarczego (branża/PKD), tego samego regionu geograficznego (województwo), tego samego instrumentu finansowego (produkt), tego samego rodzaju zabezpieczenia kredytowego.

Celem w zakresie zarządzania ryzykiem koncentracji jest dywersyfikacja i zminimalizowanie poziomu ryzyka poprzez zapewnienie przestrzegania zewnętrznych limitów koncentracji, optymalizację systemu limitów ograniczających ryzyko oraz efektywną strukturę organizacyjną.

Raportowanie i pomiar ryzyka.

Bank stosuje, monitoruje limity wewnętrzne wobec powyższych zaangażowań kredytowych.

W ramach badania koncentracji zaangażowań w tym dużych zaangażowań i zaangażowań kapitałowych Bank stosuje zapisy regulacji nadzorczych dot. adekwatności kapitałowej banków, koncentracji zaangażowań oraz monitorowania koncentracji zaangażowań.

W zakresie ryzyka koncentracji zaangażowania wobec tego samego sektora gospodarczego, produktu, rodzaju zabezpieczenia i regionu geograficznego Bank dokonał oceny istotności i uznał ryzyko za nieistotne w ramach przeliczenia dodatkowego wymogu kapitałowego.

Bank w celu ograniczania ryzyka zaangażowań przestrzega następujących limitów koncentracji:

- 1) limity zewnętrzne - wynikające z przepisów nadzorczych,
- 2) limity wewnętrzne Banku – wewnętrzny poziom limitów koncentracji ustalonych przez Bank. Limity te nie mogą przekraczać wysokości limitów zewnętrznych,

Ryzyko koncentracji raportowane jest w ramach zarządzania ryzykiem kredytowym.

Struktura organizacyjna.

W systemie zarządzania ryzykiem koncentracji uczestniczą organy, komórki i jednostki organizacyjne Banku określone w ramach ryzyka kredytowego.

Ponadto za przestrzeganie limitów koncentracji zaangażowań w szczególności odpowiedzialny jest:

- 1) Główny Księgowy,
- 2) Zespół ds. ryzyka kredytowego i wierzycelności trudnych,

- 13) zastaw rejestrowy;
 - 14) zastaw zwykły;
 - 15) zastaw finansowy;
 - 16) hipoteka;
 - 17) akt notarialny, w którym dłużnik poddaje się egzekucji w formie aktu notarialnego na podstawie art. 777 Kodeksu Postępowania Cywilnego;
 - 18) przystąpienie do długu;
 - 19) przejęcie długu.
8. Bank nie udziela kredytów niezabezpieczonych. Podstawowymi formami zabezpieczenia, ustanawianymi obowiązkowo w Banku są:
- 1) weksel własny in blanco,
 - 2) pełnomocnictwo do dysponowania rachunkiem bankowym w Banku, gdy dłużnik posiada rachunek bankowy, o ile nie narusza to zawartych wcześniej przez dłużnika umów.
9. Szczególnej ocenie podlegają ekspozycje zabezpieczone hipotecznie. Bank bada poziom wskaźnika LTV przed podjęciem decyzji o udzieleniu kredytu oraz monitoruje jego poziom w trakcie trwania umowy kredytu z częstotliwością określoną w procedurach.
10. Bank monitoruje zmiany zachodzące na rynku nieruchomości i ograniczenia prawno-ekonomiczne mogące mieć wpływ na rzeczywistą możliwość zaspokojenia się Banku z przedmiotu zabezpieczenia oraz dokonuje przeglądu wartości zabezpieczeń, przy uwzględnieniu posiadanego doświadczenia oraz w oparciu o informacje uzyskane z zewnętrznych i własnych baz danych.
11. Strukturę zaangażowania Banku (wartość nominalna bilansowa i pozabilansowa bez odsetek ekspozycji kredytowych) w poszczególnych rodzajach zabezpieczeń według stanu na dzień 31.12.2018 roku przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Rodzaj zabezpieczenia	Wartość w zł
1.	Weksel własny in blanco lub poręczenie wg prawa wekslowego	51 563 790
2.	Poręczenie wg prawa cywilnego oraz przystąpienie do długu	11 362 490
3.	Przewłaszczenie rzeczy ruchomych	11 419 632
4.	Hipoteka na nieruchomości mieszkalnej	38 783 471
5.	Hipoteka na nieruchomości komercyjnej i pozostałej	101 928 672
6.	Gwarancje	0
7.	Zastaw rejestrowy	9 061 370
8.	Cesja praw z umów ubezpieczenia	1 946 653
9.	Inne zabezpieczenia	246 061
10.	Ekspozycje niezabezpieczone	1 556 673
11.	Pozostałe formy zabezpieczeń	0
	Razem zaangażowanie	227 868 813

Zatwierdził:

Zarząd ABS Banku Spółdzielczego

Uchwałą Nr 13/VII/2019 w dniu 09.07.2019r.

Sporządził:

Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz: Elżbieta Leśniak

Częstkowe informacje sporządził:

Główny Księgowy: Stanisława Żóttowska

Zespół Organizacyjno Administracyjny: Elżbieta Paluch

Zweryfikował:

Zespół do Spraw Zgodności i Kontroli Wewnętrznej: Elżbieta Zielińska

1. STRUKTURA INFORMACYJNA (ORGANIZACYJNA) ZARZĄDZANIA RYZYKIEM.

Proces zarządzania ryzykiem w Banku obejmuje następujące działania: gromadzenie informacji, identyfikację i ocenę ryzyka, limitowanie, ryzyka pomiar i monitorowanie ryzyka, raportowanie, stosowanie narzędzi redukcji ryzyka (działania zapobiegawcze) oraz przegląd i weryfikację procedur.

Podstawowe zasady zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka reguluje Strategia zarządzania ryzykami oraz dla ryzyk istotnych Polityki i Instrukcje.

Ryzykom nie istotnym określono cele strategiczne w ramach Strategii zarządzania ryzykami w ABS Banku Spółdzielczym na lata 2016-2020, oraz opracowano procedury badania ich istotności a także metody szacowania dodatkowego wymogu kapitałowego opisane w Procedurze wewnętrzny proces oceny adekwatności kapitałowej ABS Banku Spółdzielczego.

Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się we wszystkich jednostkach i komórkach organizacyjnych Banku.

Proces zarządzania ryzykiem w Banku jest zorganizowany na trzech, niezależnych poziomach:

- 1) na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w ramach działalności operacyjnej Banku;
- 2) na drugi poziom składa się zarządzanie ryzykiem na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach i komórkach organizacyjnych oraz stanowisku do spraw zgodności, w ramach funkcjonującego w Banku Pionu organizacji i nadzoru;
- 3) na trzeci poziom składa się działalność komórki audytu wewnętrznego.

W procesie zarządzania ryzykiem w Banku uczestniczą więc :

- 1) Rada Nadzorcza,
- 2) Zarząd,
- 3) Audyt wewnętrzny,
- 4) Pion Organizacji i Nadzoru nadzorowany przez Prezesa Zarządu w ramach:
 - Zespołu Organizacyjno – Administracyjny,
 - Zespołu ds. Zgodności i Kontroli Wewnętrznej,
 - Stanowisko Weryfikatora Kredytów,
 - Zespołu ds. Ryzyka Kredytowego i Wierzytelności Trudnych,
 - Zespołu Zarządzania Ryzykami i Analiz.
- 5) Komitet Zarządzania Ryzykami,
- 6) Pozostałe komórki organizacyjne Centrali,
- 7) Jednostki organizacyjne Banku.

Zadania poszczególnych podmiotów systemu zarządzania ryzykiem :

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem, systemu kontroli wewnętrznej, szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów strategii i procedur szacowania kapitału wewnętrznego i utrzymywania poziomu funduszy własnych na poziomie nie niższym niż oszacowany kapitał wewnętrzny Banku, polityki wynagrodzeń oraz procedur anonimowego zgłaszania naruszeń prawa oraz obowiązujących w banku procedur i standardów etycznych oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego systemu w szczególności poprzez :

- 1) wybieranie członków Zarządu posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji;
- 2) zatwierdzanie przyjętych przez Zarząd strategii Banku, strategii i polityk zarządzania ryzykami oraz zasad szacowania kapitału wewnętrznego;
- 3) zatwierdzenie apetytu i poziomu tolerancji na ryzyka oraz monitorowanie ich przestrzegania;
- 4) zatwierdzenie przyjętych przez Zarząd polityk w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyk oraz monitorowanie ich wdrożenia;
- 5) monitorowanie skuteczność czynności wykonywanych przez członków zarządu w związku z realizacją ich zadań w zakresie systemu zarządzania ryzykami;
- 6) nadzorowanie procesu zarządzania ryzykiem na podstawie cyklicznych raportów ryzyka oraz corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem.

Zarząd Banku projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie systemu zarządzania ryzykiem, systemu kontroli wewnętrznej, szacowania kapitału wewnętrznego, utrzymywania poziomu funduszy własnych na poziomie nie niższym niż oszacowany kapitał wewnętrzny i dokonywania przeglądów strategii i procedur szacowania kapitału wewnętrznego,

3) Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz.

Stosowane metody zabezpieczeń i ograniczania ryzyka.

Bank zabezpiecza i ogranicza ryzyko koncentracji poprzez opracowywanie i stosowanie: odpowiednich procedur wewnętrznych dotyczących zarządzania ryzykiem kredytowym oraz ryzykiem koncentracji, systemu limitowania oraz przyjętych zasad udzielania kredytów.

Stosowane, monitorowane i raportowane limity wewnętrzne służą zapewnieniu właściwego poziomu ryzyka koncentracji Banku i stanowią system ostrzegania przed zmianami profilu ryzyka Banku.

Ocena skuteczności stosowanych metod zarządzania ryzykiem przeprowadzana jest w ramach rocznej weryfikacji regulacji wewnętrznych.

Zarządzanie ryzykiem koncentracji podlega kontroli funkcjonalnej i kontroli instytucjonalnej zgodnie z procedurami wewnętrznymi.

4. RYZYKO WALUTOWE.

Cel strategiczny i proces zarządzania ryzykiem.

Ryzyko walutowe to ryzyko niekorzystnych zmian kursów walut obcych w stosunku do PLN, prowadzących do powstania znacznych strat w przypadku otwartych pozycji w walutach obcych. Zmienność kursów walut związana jest z czynnikami całkowicie niezależnymi od Banku.

Celem w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym jest dążenie do pełnego zaspokojenia potrzeb finansowych klientów w zakresie obsługi dewizowej, stałe zwiększanie przychodów z tytułu wymiany przy zachowaniu skali działalności dewizowej na poziomie nieistotnym tj. max 5 % sumy bilansowej.

Raportowanie i pomiar ryzyka.

Pomiar ryzyka walutowego odbywa się poprzez:

- 1) Pomiar pozycji walutowych (całkowitej, indywidualnych),
- 2) Analizę struktury aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych,
- 3) Analizę kursów walutowych,
- 4) Testy warunków skrajnych.

Jako miarę poziomu ryzyka walutowego przyjmuje się wielkość pozycji otwartej w danej walucie wyrażonej w tej walucie i w złotych.

Dla potrzeb kontroli poziomu ryzyka walutowego Bank wyznaczał w 2018r. limity dla:

- 1) pozycji walutowej całkowitej,
- 2) pozycji walutowej indywidualnej netto dla poszczególnych walut,
- 3) max prawdopodobnych strat z tyt. otwartych pozycji walutowych przy założeniu zmian poziomu kursów walutowych,
- 4) średniomiesięcznego stanu kas walutowych.

W Banku do zarządzania niedopasowaniem aktywów i pasywów walutowych stosuje się transakcje rynkowe dostępne za pośrednictwem Banku Zrzeszającego lub innych banków spółdzielczych.

Raportowanie ryzyka walutowego odbywa się w ramach systemu informacji zarządczej w cyklach:

- 1) dziennych w ramach raportu z pomiaru ryzyka walutowego do Kierownictwa Banku,
- 2) miesięcznych do Zarządu Banku i kwartalnych do Rady Nadzorczej.

Szczegółowy zakres informacji, ich terminarz oraz odbiorców precyzuje zał. nr 1 Instrukcji sporządzania informacji zarządczej.

Struktura organizacyjna.

Prezes Zarządu nadzoruje ryzyko walutowe.

W procesie zarządzania ryzykiem walutowym poza organami i komórkami wskazanymi w punkcie 1, uczestniczą następujące komórki organizacyjne:

Zespół Finansowo – Księgowy:

- 1) sporządza przekazy dewizowe i rozlicza transakcje zawarte przez jednostki organizacyjne Banku,
- 2) sporządza przekazy i rozlicza transakcje dewizowe własne Banku,
- 3) rozlicza operacje walutowe uznające i obciążające rachunek Nostro Banku w Banku obsługującym.
- 4) dokonuje analizy zgodności stanu salda na rachunkach Nostro Banku poprzez:
 - a) kontrolę bilansu walutowego,
 - b) weryfikację zgodności stanów rachunków Nostro z wyciągami otrzymywanymi z banku obsługującego,

- 5) składa i ewidencjonuje reklamacje w Banku obsługującym w przypadku niezgodności stanów z wyciągami z rachunków Nostro,
- 6) sporządza w okresach kwartalnych raport z zagospodarowania środków dewizowych,
- 7) przygotowuje aktualizację procedur dot. realizacji transakcji walutowych i operacji dokumentowanych.

Upoważniony pracownik Banku:

- 1) dokonuje bieżącej oceny pozycji walutowej i zarządza ryzykiem kursowym występującym w Banku w trakcie dnia roboczego,
- 2) analizuje dzienne raporty dotyczące wyników pomiarów ryzyka walutowego przekazywane przez Zespół ZZ,
- 3) zawiera transakcje obciążone ryzykiem walutowym z klientami Banku,
- 4) zawiera transakcje domykania pozycji walutowej Banku,
- 5) przeprowadza negocjacje kursów walutowych w zakresie w/w transakcji.

Główny Księgowy:

- 1) odpowiada za sporządzenie obowiązkowej sprawozdawczości walutowej za Bank,
- 2) odpowiada za korespondencję wyjaśniającą w przypadku zaistnienia rozbieżności ewidencji stanów rachunków Nostro Banku z wyciągami z tych rachunków otrzymanymi z Banku obsługującego,
- 3) odpowiada za terminową aktualizację procedur dot. transakcji walutowych.

Stosowane metody zabezpieczeń i ograniczania ryzyka.

Bank zabezpiecza się przed ryzykiem walutowym poprzez zamykanie otwartych pozycji walutowych z racji niestabilności rynku walutowego.

Ponadto ogranicza ryzyko walutowe poprzez opracowywanie i stosowanie odpowiednich procedur wewnętrznych dotyczących zarządzania ryzykiem walutowym oraz systemu limitowania.

Bank nie planuje prowadzenia działalności w zakresie operacji walutowych na szeroką skalę ani też świadomie nie będzie podejmować ryzyka spekulacyjnego. Działalność dewizowa prowadzona jest w zakresie otwierania i prowadzenia rachunków walutowych, przeprowadzania rozliczeń w walutach obcych, transakcji skupu/sprzedazy walut, operacji dokumentowych i czekowych.

Ocena skuteczności stosowanych metod zarządzania ryzykiem przeprowadzana jest w ramach rocznej weryfikacji regulacji wewnętrznych.

Zarządzanie ryzykiem walutowym podlega kontroli funkcjonalnej i kontroli instytucjonalnej zgodnie z procedurami wewnętrznymi.

4. RYZYKO OPERACYJNE (W TYM PRAWNE, IT, RYZYKO BRAKU ZGODNOŚCI).

Cel strategiczny i proces zarządzania ryzykiem.

Przyjmuje się że problematyka ryzyka operacyjnego rozumianego jako ryzyko poniesienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów technicznych lub ze zdarzeń zewnętrznych, w tym w obszarze ryzyka prawnego i ryzyka informatycznego zostaje włączona w system regulacji obowiązujących w Banku i podlega ocenie oraz procesowi zarządzania w takim samym stopniu jak pozostałe ryzyka bankowe.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym jest ograniczenie możliwości wystąpienia nieoczekiwanych strat z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego poprzez wdrożenie skutecznego i adekwatnego do aktualnego profilu ryzyka procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym a także poprzez wdrożenie skutecznego systemu monitorowania i kontroli wewnętrznej.

System zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmuje następujące obszary: ryzyko braku zgodności, ryzyko informatyczne, ryzyko prawne, ryzyko w zakresie bancassurance, ryzyko modeli, ryzyko utraty reputacji oraz politykę w zakresie outsourcingu, w zakresie zapobiegania wykorzystywania Banku do pranie pieniędzy i przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu oraz politykę standardów postępowania. W odniesieniu do powyższych obszarów Bank posiada pisemne procedury oraz zasady raportowania w ramach obowiązującego systemu informacji zarządczej.

Ryzyko w zakresie bancassurance, ryzyko modeli, ryzyko utraty reputacji w 2018r. uznano jako nieistotne.

Ryzyko braku zgodności przejawia się w obszarze ryzyka operacyjnego i obejmuje skutki prawne finansowe lub utraty dobrej reputacji nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez bank standardów postępowania.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności jest stałe dążenie do minimalizowania skutków nieprzestrzegania zewnętrznych i wewnętrznych regulacji prawnych, poprzez stałe aktualizowanie/dostosowywanie procedur bankowych, wsparcie informatyczne, szkolenia i kontrolę ich przestrzegania.

Ryzyko informatyczne to zagrożenie, iż technologia informatyczna stosowana w Banku nie spełnia wymogów biznesowych, nie zapewnia odpowiedniej integralności, bezpieczeństwa oraz dostępności danych, nie została

odpowiednio wdrożona i nie działa zgodnie z założeniami. Ryzyko to jest zbiorczą miarą prawdopodobieństwa i wagi sytuacji, w której dane zagrożenie wykorzystuje określoną słabość, powodując stratę lub uszkodzenie aktywów systemu, a zatem pośrednią lub bezpośrednią szkodę dla Banku. Ryzyko informatyczne przejawia się w obszarze ryzyka operacyjnego.

Celem strategicznym ryzyka informatycznego jest systematyczne dostosowywanie systemu do wymogów prawa, wprowadzanie nowych produktów oraz nowych wersji oprogramowania, w tym oprogramowania wspomagającego zarządzanie ryzykiem, a także programów służących bezpieczeństwu sieci i systemów informatycznych, oraz budowa świadomości ryzyka wśród pracowników i klientów poprzez niezbędne szkolenia i działania zarządcze co prowadzi do minimalizacji strat operacyjnych związanych z obszarem teleinformatyki.

Ryzyko prawne to ryzyko poniesienia strat na skutek błędnego lub zbyt późnego opracowania lub uchwalenia regulacji, ich niestabilności, zmian w orzecznictwie, błędnego ukształtowania stosunków prawnych, jakości dokumentacji formalno-prawnej czy niekorzystnych rozstrzygnięć sądów lub innych organów w sprawach spornych prowadzonych z innymi podmiotami. Ryzyko identyfikowane jest w ramach ryzyka operacyjnego i ryzyka braku zgodności oraz związane z podjętymi przez Bank lub przeciwko Bankowi działaniami prawnymi.

Celem strategicznym w zakresie części ryzyka operacyjnego obejmującego ryzyko prawne a także ryzyko braku zgodności jest stałe dążenie do minimalizowania skutków nieprzestrzegania zewnętrznych i wewnętrznych regulacji prawnych, a także właściwą ochronę interesów Banku poprzez stałe aktualizowanie/dostosowywanie procedur bankowych, kontrolę ich przestrzegania, wsparcie informatyczne, szkolenia, a także korzystanie z zewnętrznego wsparcia prawnego.

Ryzyko w zakresie bancassurance związane jest z :

- 1) oferowaniem ubezpieczeń rozumiane jako pośrednictwo w zawieraniu umów ubezpieczenia – np. pośrednictwo w zawieraniu umów ubezpieczenia przedmiotu zabezpieczenia kredytu,
- 2) oferowaniem produktu, gdy klient finansuje koszt ochrony ubezpieczeniowej dotyczącej ryzyka ponoszonego przez bank – ubezpieczenie kart bankowych, ubezpieczenie kredytów.

Ryzyko modeli - jest szczególnym elementem ryzyka operacyjnego. Poprzez stosowanie modeli jest związane z prowadzeniem działalności bankowej.

Celem strategicznym w zakresie ryzyka modeli jest dążenie do stosowania prostych modeli o uznanym charakterze, przegląd i administrowanie w ramach corocznych przeglądów zarządczych polityk, strategii, instrukcji, procedur zarządzania ryzykiem, w sposób zapewniający minimalizację potencjalnych strat.

Ryzyko reputacji - jest to obecne lub przewidywane ryzyko dla przychodów i kapitału wynikające z negatywnego odbioru wizerunku Banku przez klientów, kontrahentów, akcjonariuszy / udziałowców lub regulatorów.

Bank sprawuje proces identyfikacji i oceny zagrożeń związanych z ryzykiem operacyjnym we wszystkich istotnych obszarach działalności, ze szczególnym uwzględnieniem nowych produktów, zasobów ludzkich, procesów, systemów.

Istotnym elementem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest zarządzanie:

- 1) bezpieczeństwem środowiska teleinformatycznego i informacji, którego podstawowe kierunki określa Polityka bezpieczeństwa informacji i środowiska teleinformatycznego,
- 2) kadrami, którego kierunki określa Polityka kadrowa.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym obejmuje:

- 1) Identyfikację ryzyka operacyjnego w określonych obszarach działania Banku.
- 2) Utworzenie bazy danych w celu gromadzenia informacji o zdarzeniach ryzyka operacyjnego i stratach powstających w wyniku zakłóceń w działalności Banku.
- 3) Monitorowanie i raportowanie incydentów o których mowa w pkt 2.
- 4) Tworzenie mapy ryzyka w celu określenia działań zmierzających do zmniejszenia skutków ryzyka operacyjnego.
- 5) Wykorzystanie mapy ryzyka operacyjnego w opracowaniu planów i strategii Banku.
- 6) Kontrolę i ocenę procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku.
- 7) Ograniczanie skutków ryzyka operacyjnego,
- 8) Gromadzenie informacji o zdarzeniach ryzyka operacyjnego mających miejsce w najbliższym otoczeniu Banku oraz w miarę możliwości o sposobach porycia strat ww. zdarzeń i podjętych działaniach mitygujących.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności w Banku realizowane jest w celu:

- 1) ograniczania strat ponoszonych z tytułu realizacji tego ryzyka;
- 2) realizowania postanowień aktów normatywnych Banku w zakresie polityki informacyjnej w obszarze zarządzania ryzykiem braku zgodności;
- 3) zapewniania funkcjonowania Banku zgodnie z przepisami prawa;

- 4) zapewniania przestrzegania przez pracowników Banku przyjętych standardów postępowania oraz zasad ładu korporacyjnego;
- 5) budowania pozytywnego wizerunku Banku jako instytucji przestrzegającej przepisów, prawa i przyjętych standardów postępowania;
- 6) ograniczania skutków ryzyka reputacyjnego jeżeli powstaje w wyniku ryzyka braku zgodności.

Raportowanie i pomiar ryzyka.

Pomiar ryzyka operacyjnego odbywa się poprzez:

- 1) Identyfikację i rejestrowanie zdarzeń operacyjnych,
- 2) Analizę zarejestrowanych zdarzeń operacyjnych,
- 3) Analizę wskaźnikową (KRI),
- 4) Analizę map zarejestrowanych zdarzeń,
- 5) Ocenę współpracy z firmami outsourcingowymi,
- 6) Testy warunków skrajnych w tym testy wystąpienia sytuacji kryzysowych.

Bank sprawuje proces identyfikacji i oceny zagrożeń związanych z ryzykiem operacyjnym we wszystkich istotnych obszarach działalności, ze szczególnym uwzględnieniem nowych produktów, zasobów ludzkich, procesów, systemów.

Kluczowe procesy wyodrębnione w działalności Banku szczególnie narażone z punktu widzenia ryzyka operacyjnego i istotne w procesie realizacji Strategii Banku to:

- 1) Windykacja należności,
- 2) Gospodarka własna,
- 3) Sprawozdawczość,
- 4) Zarządzanie ryzykiem,
- 5) Zarządzanie zasobami ludzkimi,
- 6) Zarządzanie teleinformatyką,
- 7) Komunikacja i działalność samorządowa,
- 8) Marketing i zarządzanie ofertą produktową,
- 9) Kontrola wewnętrzna i audyt,
- 10) Kontroling,
- 11) Działalność w zakresie bancassurance,
w tym jako krytyczne:
 - 12) Działalność kredytowa,
 - 13) Działalność depozytowa,
 - 14) Obsługa kasowo skarbcowa,
 - 15) Bankowość elektroniczna,
 - 16) Rozliczenia pieniężne,
 - 17) Zarządzanie bezpieczeństwem.

W odniesieniu do procesów kluczowych Bank tworzy plany ciągłości działania, a dla procesów krytycznych dodatkowo plany awaryjne oraz testy ciągłości działania.

Poziom ryzyka operacyjnego, w którym uwzględnia się ryzyka wymienione powyżej – oszacowany jest na podstawie zarejestrowanych zdarzeń w systemie AZRO do II kwartału 2018r. i w module RIRO w systemie NOE od III kwartału 2018r. oraz kształtowania się wskaźników KRI.

Ryzyko operacyjne w 2018r. utrzymywało się na niskim poziomie. Profil ryzyka nie uległ zmianie a podejmowane na bieżąco działania w celu ograniczenia narażenia na ryzyko operacyjne skutecznie zredukowały poziom i ryzyko wystąpienia strat.

Raportowanie ryzyka operacyjnego odbywa się w ramach systemu informacji zarządczej w cyklach:

- 1) kwartalnych w ramach raportu z pomiaru ryzyka operacyjnego do Zarządu i Rady Nadzorczej,
 - 2) rocznych w ramach informacji z oceny poziomu ryzyka braku godności do Zarządu i Rady Nadzorczej,
- Szczegółowy zakres informacji, ich terminarz oraz odbiorców precyzuje zał. nr 1 Instrukcji sporządzania informacji zarządczej.

Struktura organizacyjna.

Za organizację procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym odpowiedzialny jest Zarząd Banku. Natomiast za nadzór nad ryzykiem operacyjnym odpowiedzialny jest Prezes Zarządu.

W procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym poza organami i komórkami wskazanymi w punkcie 1, uczestniczą następujące komórki organizacyjne:

Główny Księgowy – generuje z systemu ewidencyjno-księgowego zestawienie kosztów na poczet procesu analizy spójności (rekoncyliacji) bazy ryzyka operacyjnego z ewidencją księgową dokonuje weryfikacji wyznaczonego minimalnego wymogu kapitałowego z tyt. ryzyka operacyjnego oraz przeprowadza testy funkcjonowania planów awaryjnych w zakresie rozliczeń,

Zespół Informatyki i Telekomunikacji – odpowiada za obszar bezpieczeństwa informatycznego i telekomunikacji w tym za zarządzanie techniczne systemem NOE w tym modułu RIRO, przeprowadzanie testów warunków sytuacji kryzysowych, monitorowanie realizacji umów outsourcingowych dot. obszaru informatycznego, sporządzanie i raportowanie kwartalnych informacji odnośnie bezpieczeństwa systemów informatycznych;

Kierownicy jednostek organizacyjnych dokonują kontroli funkcjonalnych oraz sprawują nadzór nad obszarem identyfikacji ryzyka operacyjnego.

Inspektor Ochrony Danych odpowiedzialny za organizację bezpieczeństwa informacji w tym ochronę danych osobowych oraz i informacji stanowiących tajemnicę oraz wyjaśnienie i zgłoszenie zdarzeń operacyjnych o charakterze incydentów bezpieczeństwa;

Wszyscy pracownicy Banku mają obowiązek przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz realizacji założeń polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz braku zgodności Banku w zakresie swoich obowiązków. Odpowiedzialni są za:

- 1) identyfikację ryzyka operacyjnego w zakresie własnych działań,
- 2) wprowadzanie incydentów proponowanych,
- 3) generację incydentów proponowanych na podstawie zdarzeń systemowych,
- 4) zgłaszanie wniosków do Zespołu Zarządzania Ryzykami i Analiz w zakresie działań zapobiegających ryzyku operacyjnemu,
- 5) znajomość planów awaryjnych obowiązujących jednostkę/komórkę organizacyjną Banku, w której zatrudniony jest pracownik.

Stosowane metody zabezpieczeń i ograniczania ryzyka.

Bank przyjmuje następujące zasady działania pozwalające na redukcję ryzyka operacyjnego:

- 1) stosowanie jasno określonej polityki personalnej, schematów podległości służbowej, zakresów kompetencji i upoważnień na różnych szczeblach organizacyjnych,
- 2) stosowanie sformalizowanych procedur i regulacji w zakresie wszystkich obszarów działalności bankowej, ryzyk bankowych, gospodarki majątkiem własnym,
- 3) stosowanie wszelkich dostępnych środków w zakresie bezpieczeństwa informacyjnego,
- 4) szkolenia i inne działania edukacyjne wobec pracowników i klientów ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień związanych z bezpieczeństwem środowiska teleinformatycznego i bankowości elektronicznej,
- 5) rzetelną identyfikację i ocenę zagrożeń na które narażony jest Bank związanych z ryzykiem operacyjnym w celu stworzenia bazy danych o stratach powstających wewnątrz Banku i w miarę możliwości o stratach zewnętrznych,
- 6) ochronę ubezpieczeniową – od mienia, od zdarzeń losowych, od odpowiedzialności cywilnej,
- 7) transfer ryzyka poprzez outsourcing,
- 8) tworzenie planów awaryjnych na wypadek zakłóceń działalności.

W celu ograniczenia ryzyka braku zgodności Bank:

- 1) przeciwdziała występowaniu konfliktów interesów ,
- 2) przestrzega zasad podejmowania decyzji przez osoby powiązane personalnie.
- 3) przyjmuje zasadę iż transakcje zawierane w oparciu o niestandardowe umowy lub umowy odbiegające w istotny sposób od przyjętego wzorca wymagają weryfikacji potwierdzonej pisemnie przez Kancelarię Prawną.

Ocena skuteczności stosowanych metod zarządzania operacyjnym przeprowadzana jest w ramach rocznej weryfikacji regulacji wewnętrznych.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym podlega kontroli funkcjonalnej i kontroli instytucjonalnej zgodnie z procedurami wewnętrznymi.

5. RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ.

Cel strategiczny i proces zarządzania ryzykiem.

Ryzyko stopy procentowej to ryzyko wynikające z narażenia aktualnego i przyszłego wyniku finansowego Banku (głównie wyniku odsetkowego) oraz posiadanych kapitałów (funduszy) na niekorzystny wpływ zmian niezależnych od Banku rynkowych stóp procentowych.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest minimalizacja ryzyka związanego z możliwością wystąpienia niekorzystnych zmian rynkowych stóp procentowych i negatywnym wpływem tych zmian na wynik finansowy Banku.

W ramach ryzyka stopy procentowej Bank analizuje ryzyko przeszacowania, ryzyko bazowe, ryzyko opcji klienta i ryzyko krzywej dochodowości.

Ryzyko opcji klienta i ryzyko krzywej dochodowości w 2018r. zostało ocenione jako ryzyko nieistotne.

W celu zapewnienia realizacji wyniku z tytułu odsetek, założonego w planie finansowo-handlowym, Bank zmienia swoje narażenie na ryzyko stopy procentowej za pomocą określonych metod postępowania tj.:

- 1) inwestowania (głównie poprzez sterowanie terminami zapadalności lokat o stałym oprocentowaniu deponowanych w Banku Zrzeszającym),
- 2) kredytowania (ustalanie parametrów bazowych produktów kredytowych),
- 3) finansowania zewnętrznego (polityką depozytową),
- 4) ustalania oprocentowania,
- 5) zarządzania terminami przeszacowania stóp procentowych dla poszczególnych pozycji bilansu.

Ryzyko stopy procentowej w Banku wynika ze standardowych produktów zaliczanych do portfela bankowego. Bank nie posiada portfela handlowego, nie przeprowadza transakcji pochodnych obciążonych ryzykiem rynkowym

Raportowanie i pomiar ryzyka.

Pomiar ryzyka stopy procentowej odbywa się poprzez:

- 1) Analizę stóp procentowych na rynku międzybankowym jak i stóp obowiązujących w Banku,
- 2) Zestawienie aktywów i pasywów oprocentowanych wraz ze średnimi nominalnymi stopami procentowymi oraz ich strukturą,
- 3) Zestawienie aktywów i pasywów oprocentowanych w układzie ich wzajemnego niedopasowania względem terminów przeszacowań – wskaźniki luki,
- 4) Analizę zmian dochodu odsetkowego na skutek zmian stóp procentowych oraz terminów przeszacowania aktywów i pasywów w najbliższych 12 miesiącach i do końca roku,
- 5) Analizę wskaźnikową,
- 6) Testy warunków skrajnych.

W związku z występującą różnorodnością stóp procentowych aktywów i pasywów, analiza oparta jest na 5 grupach stóp referencyjnych tj.: stopy procentowe NBP, stawce WIBID / WIBOR, rentowności bonów skarbowych 52-tygodniowych, stopie Banku, innych.

Badanie obejmuje prognozę 5 stóp referencyjnych na okresy przyszłe:

- 1) do końca bieżącego roku obrotowego,
- 2) do końca najbliższych 12 miesięcy.

Dla potrzeb kontroli poziomu ryzyka stopy procentowej Bank wyznacza limity:

- 1) limit wskaźnika niedopasowania wyrażonego w postaci ilorazu skumulowanej wielkości luki do sumy bilansowej,
- 2) limity zmian dochodu odsetkowego na skutek niedopasowania pomiędzy aktywami i pasywami w przedziałach przeszacowania do 12 m-cy, wyliczonego na podstawie aktywów i pasywów oprocentowanych wg stanu na dzień analizy, przy zmianach stóp procentowych o 200, 100, w ramach ryzyka przeszacowania oraz 100 pkt. bazowych w ramach ryzyka bazowego,
- 3) limity pozwalające monitorować ryzyko opcji klienta a także ryzyko krzywej dochodowości.

Raportowanie ryzyka stopy procentowej odbywa się w ramach systemu informacji zarządczej w cyklach:

- 1) miesięcznych w ramach raportu z pomiaru ryzyka stopy procentowej do Zarządu,
- 2) kwartalnych do Rady Nadzorczej,

Szczegółowy zakres informacji, ich terminarz oraz odbiorców precyzuje zał. nr 1 Instrukcji sporządzania informacji zarządczej.

Struktura organizacyjna.

Prezes Zarządu nadzoruje ryzyko stopy procentowej.

W procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej poza organami i komórkami wskazanymi w punkcie 1, uczestniczą następujące komórki organizacyjne:

Zespół Produktów Bankowych i Marketingu:

- 1) sporządza informacje o oprocentowaniu produktów bankowych na lokalnym rynku usług finansowych,
- 2) sporządza parametry wnioskowanych nowych produktów bankowych w celu oceny ich wpływu na ryzyko stopy procentowej.

Główny Księgowy sprawuje kontrolę funkcjonalną w zakresie poprawności przeprowadzenia analizy ryzyka stopy procentowej w ramach sporządzania sprawozdawczości.

Dyrektorzy / Kierownicy Oddziałów sprawują kontrolę funkcjonalną w zakresie poprawności przyporządkowania produktom stóp procentowych.

Stosowane metody zabezpieczeń i ograniczania ryzyka.

Bank zabezpiecza i ogranicza ryzyko poprzez opracowywanie i stosowanie odpowiednich procedur wewnętrznych dotyczących zarządzania ryzykiem stopy procentowej, limitów dla testów warunków skrajnych oraz odpowiednie definiowanie produktów i ich parametrów. Rodzaje limitów wynikają z prostego charakteru produktów i nieskomplikowanej struktury bilansu banku.

Ocena skuteczności stosowanych metod zarządzania ryzykiem stopy procentowej przeprowadzana jest w ramach rocznej weryfikacji regulacji wewnętrznych.

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej podlega kontroli funkcjonalnej i kontroli instytucjonalnej zgodnie z procedurami wewnętrznymi.

6. RYZYKO PŁYNNOŚCI.

Cel strategiczny i proces zarządzania ryzykiem.

Ryzyko płynności to ryzyko zagrożenia utraty zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, powodujące konieczność poniesienia nie akceptowalnych strat.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania płynnością jest zapobieganie wystąpieniu sytuacji kryzysowej poprzez utrzymywanie odpowiedniej struktury aktywów i pasywów mające na celu osiągnięcie założonej rentowności / stałego i rosnącego wyniku finansowego oraz zapewnienie zdolności do terminowego wywiązania się z bieżących i przyszłych zobowiązań w terminie ich wymagalności, bez ponoszenia nie akceptowalnych strat.

Podstawowym celem zarządzania płynnością finansową Banku jest dążenie do wzrostu stabilnych źródeł finansowania, w szczególności depozytów osób fizycznych oraz utrzymanie bezpiecznego poziomu wszystkich wskaźników płynnościowych w tym w szczególności nadzorczych miar płynności oraz wskaźnika LCR (wskaźnik pokrycia wypływów netto).

Płynność rozpatrywana jest w następujących horyzontach czasowych uwzględniających specyfikę działalności Banku:

- 1) płynność śróddzienna – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań w bieżącym dniu,
- 2) płynność krótkoterminowa – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie do 1 miesiąca,
- 3) płynność średnioterminowa – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie od 1 miesiąca do 12 miesięcy,
- 4) płynność długoterminowa – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy.

Zarządzanie ryzykiem płynności w Banku przeprowadzane jest za pomocą:

- 1) skutecznych mechanizmów kontroli ryzyka płynności obejmujących system limitów (np. struktury aktywów płynnych, koncentracji dużych depozytów, poziomu zobowiązań pozabilansowych);
- 2) przeprowadzanych analiz przepływów w warunkach skrajnych i możliwości finansowania płynności;
- 3) opracowania planów awaryjnych na wypadek utraty płynności i zasad ich wdrażania;
- 4) cyklicznych przeglądów limitów, założeń dla warunków skrajnych i planów awaryjnych;
- 5) monitorowania stabilności bazy depozytowej,
- 6) przedsięwzięć organizacyjno-kadrowych polegających w szczególności na:
 - rozdzieleniu czynności operacyjnych od zarządzania płynnością,
 - prawidłowym i terminowym przepływie informacji w ramach systemu informacji zarządczej
 - odpowiednim doborze i szkoleniu kadr,
 - nadzorze nad poprawnością działania procesu zarządzania płynnością.

Podstawowym źródłem finansowania działalności Banku są przyjęte depozyty zdywersyfikowane pod względem struktury podmiotowej i terminowej. Bank dąży do stałego rozwoju posiadanej bazy depozytowej, w tym w szczególności do wzrostu poziomu środków pozyskiwanych od osób fizycznych i podmiotów gospodarczych, które stanowią stabilną bazę depozytową umożliwiającą finansowanie wzrostu aktywów.

Baza depozytowa podlega planowaniu w ramach strategicznego planu operacyjnego (Strategia ABS Banku) i jest uszczegóławiana w rocznych planach finansowo-handlowych. Rozwój bazy depozytowej jest monitorowany w ramach realizacji strategii i planu finansowego.

Raportowanie i pomiar ryzyka.

1. Pomiar ryzyka płynności odbywa się poprzez:
 - 1) Analizę bilansu,
 - 2) Analizę wskaźnikową,
 - 3) Pomiar nadzorczych miar płynności i wskaźnika LCR,
 - 4) Zarządzanie płynnością śróddzienną,
 - 5) Sporządzanie przepływów pieniężnych z podziałem na istotne pozycje bilansu ,
 - 6) Pomiar luki płynności , urealnienie luki,
 - 7) Pomiar stabilności i koncentracji depozytów,
 - 8) Testy warunków skrajnych.
2. Zabezpieczeniem ryzyka płynności w Banku są:
 - 1) aktywa płynne, które służą zabezpieczeniu płynności w warunkach normalnych,
 - 2) bufor płynności, który służy zabezpieczeniu płynności w warunkach skrajnych.Aktywa płynne na dzień 31.12.2018r. wyniosły 139 063 655 zł.
3. Dla zabezpieczenia płynności śróddziennej Bank monitoruje przepływy pieniężne na rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym oraz poziom rezerwy kasowej. W przypadku niedoboru płynności wykorzystywane są rezerwy płynności utrzymywane w formie aktywów płynnych.
4. Bank zabezpiecza płynność w ciągu dnia w ramach posiadanych aktywów płynnych tj.:
 - 1) gotówka w kasach,
 - 2) środki na rachunku bieżącym Banku,
 - 3) środki na lokatach międzybankowych,
 - 4) papiery wartościowe dostępne do sprzedaży (bony pieniężne, obligacje).
5. Bank powinien utrzymywać odpowiedni poziom aktywów płynnych, w tym:
 - 1) środki niezbędne do pokrycia prognozowanych wypłat,
 - 2) nadwyżkę łatwo zbywalnych aktywów w celu zabezpieczenia możliwości przetrwania sytuacji kryzysowych związanych z płynnością (nadwyżkę płynności),
 - 3) aktywa wymagane w zakresie nadzorczych miar płynności, w tym nadzorczych miar płynności krótkoterminowej.
6. Zarządzając ryzykiem płynności Bank powinien utrzymywać odpowiednią nadwyżkę płynności, złożoną z łatwo zbywalnych aktywów, w celu zabezpieczenia możliwości przetrwania sytuacji kryzysowych związanych z ryzykiem płynności.
7. Aktywa wchodzące w skład nadwyżki płynności powinny spełniać następujące wymogi:
 - 1) brak obciążeń,
 - 2) wysoka jakość kredytowa,
 - 3) wysoka płynność na rynku lub transakcji bezpośrednich,
 - 4) łatwa zbywalność,
 - 5) brak prawnych, regulacyjnych i operacyjnych przeszkód do wykorzystania tych aktywów w celu pozyskania środków,
 - 6) sprzedaż aktywa nie oznacza konieczności podejmowania nadzwyczajnych działań.
8. Utrzymywana wielkość nadwyżki płynności powinna być:
 - 1) adekwatna do poziomu ryzyka płynności, na jakie narażony jest bank,
 - 2) powiązana z potrzebami płynnościowymi w skrajnych warunkach,
 - 3) dostosowana do tolerancji ryzyka płynności Banku,
 - 4) obliczona z uwzględnieniem wszystkich istotnych źródeł ryzyka płynności,
 - 5) obliczona z zastosowaniem odpowiednich korekt w odniesieniu do aktywów, które mogą zostać zastawione, w celu realistycznego odzwierciedlenia kwoty finansowania, jaką Bank może efektywnie uzyskać z tytułu zastawienia tych aktywów w scenariuszach warunków skrajnych.

9. Bank powinien utrzymywać nadwyżkę płynności, jako zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się szeregu scenariuszy warunków skrajnych płynności, włączając w to utratę lub zmniejszenie niezabezpieczonych i dostępnych w normalnych warunkach zabezpieczonych źródeł finansowania. Nie powinny istnieć prawne, regulacyjne bądź operacyjne ograniczenia w wykorzystaniu tych aktywów w celu pozyskania finansowania.
10. Nadwyżka płynności służy przetrwaniu warunków skrajnych płynności, co oznacza, że składniki nadwyżki mogą w takich warunkach posłużyć w celu pozyskania potrzebnej płynności.
11. Nadwyżka płynności powinna być utrzymywana niezależnie od aktywów płynnych posiadanych w związku z zabezpieczeniem codziennej działalności (aktywa planowane na prognozowane wypływy).
12. Bank powinien posiadać min 25% sumy bilansowej aktywów płynnych. Bank przyjmuje dla sytuacji skrajnych bufora płynności obejmujące: horyzont przeżycia do 1 tygodnia na poziomie 15% sumy bilansowej oraz horyzont przeżycia do 1 miesiąca na poziomie min 12% sumy bilansowej.
13. Podstawą ustalania poziomu i struktury aktywów zabezpieczających płynność jest ocena bazy depozytowej pod kątem stabilności i zmienności. Do depozytów stabilnych zalicza się depozyty osób fizycznych i podmiotów gospodarczych skorygowanych o osad wyznaczony na podstawie stanów depozytów na przestrzeni 12 miesięcy.
14. Depozyty stanowią podstawowe źródło finansowania działalności Banku. Wśród depozytów uznawanych za stabilne źródło finansowania uważa się depozyty bieżące jak i terminowe podmiotów niefinansowych. Bank prowadzi odpowiednią politykę w zakresie utrzymania depozytów, które finansują płynność w tym utrzymanie rezerw płynności co przejawia się tendencją wzrostową tych depozytów.
15. W celu ograniczania ryzyka płynności Bank wprowadził limity, pozwalające na wdrożenie w odpowiednim momencie mechanizmów zapobiegających powstaniu nadmiernego ryzyka. Podstawowymi limitami, w zakresie których Bank nie dopuszczał do sytuacji ich przekraczania były następujące limity regulacyjne:
 - 1) nadzorcze miary płynności – w ramach płynności długoterminowej,
 - 2) limit wskaźnika LCR.
 Wskaźniki te w 2018r. znajdowały się na odpowiednim poziomie.
16. Proces pomiaru ryzyka płynności jest uzupełniany o analizę wskaźników płynności do których zalicza się:
 1. udział aktywów płynnych w aktywach ogółem,
 2. udział aktywów płynnych w depozytach niestabilnych,
 3. udział depozytów niestabilnych w depozytach ogółem,
 4. udział depozytów stabilnych w aktywa ogółem netto ,
 5. udział kredytów netto w depozytach ogółem i depozytach stabilnych,
 6. udział bazy depozytowej w depozytach ogółem,
 7. udział zobowiązań pozabilansowych w aktywach płynnych,
 8. udział depozytów dużych depozytariuszy w bazie depozytowej,
 9. udział majątku trwałego netto w funduszach własnych,
 10. udział kredytów pow. 1 roku w depozytach stabilnych,
 11. udział papierów wartościowych i lokat międzybankowych do depozytów ogółem,
 12. udział dużych kredytów w kredytach ogółem,
 13. średniomiesięczny stan kas w aktywach ogółem,
 14. koszt pozyskania pasywów,
 15. wskaźnik zrywalności depozytów,
 16. wskaźnik spłacalności kredytów,
 17. wskaźniki luki.
 Wskaźniki w pkt. od 1 do 7 identyfikowane są jako wskaźniki wczesnego ostrzegania, które umożliwiają dokonanie oceny ryzyka i ewentualnie podjęcia działań redukujących powstanie nowego ryzyka.
17. Bank wprowadził również limity luki niedopasowania, które ustalają pożądaną wielkość wskaźnika płynności skumulowanej w poszczególnych przedziałach czasowych, tym samym ustalając, iż wskaźnik płynności skumulowanej określa dopuszczalny poziom ryzyka płynności. Wysokość limitów została ustalona w oparciu o wprowadzone w Banku zasady finansowania polegające na przyjęciu reguły, że w krótkich okresach czasu Bank powinien zapewniać pokrycie aktywami zobowiązań, natomiast w długich okresach czasu bank powinien posiadać wystarczającą wielkość pasywów długoterminowych do sfinansowania aktywów długoterminowych.
18. Bank z limitu zaangażowania w ramach limitu debetowego lub lokacyjnego z Banku Zrzeszającego.
19. W zakresie ryzyka płynności Bank przeprowadza testy warunków skrajnych w ujęciu:
 - 1) miesięcznym w ramach wariantu wewnętrznego wg dwóch scenariuszy:
 - Scenariusz nr 1 - bardzo dotkliwy - uwzględnia horyzont czasowy krótkotrwały (7 dni),
 - Scenariusz nr 2 - mniej dotkliwy - uwzględnia horyzont czasowy dłuższy okres (1 miesiąc)
 W powyższych scenariuszach uwzględniono wypływy środków depozytowych:

- w wyniku likwidacji depozytów klientów ,
- które mogą zostać zerwane za pomocą kanałów elektronicznych,
- zawartych na indywidualnych warunkach (negocjowane)

a także uwzględniono interakcje wynikające z ryzyka kredytowego, walutowego i stopy procentowej.

Wynikiem testu jest koszt pozyskania zastępczego finansowania i wpływ tego finansowania na wynik finansowy banku - koszt ten wyznaczany jest w oparciu o ceny obowiązujące w Banku Zrzeszającym i wyznaczany jest w skali do końca roku (wpływ na wynik bieżący) oraz w skali 1 roku. Celem testu jest wyznaczanie wielkości bufora płynności w części podstawowej i uzupełniającej.

- b. miesięcznym określając scenariusze sytuacji kryzysowej, związanej z zagrożeniem utraty płynności, obrazujące możliwość ustaleniem maksymalnego okresu obsługi gotówkowej i bezgotówkowej klientów Banku,
 - c. kwartalnym sporządzanym jako testy odwrócone dla scenariusza niedotrzymania minimalnej wartości wskaźnika LCR w wyniku obniżenia salda aktywów płynnych oraz zwiększenia salda wypływów,
 - d. rocznym w ramach wariantu systemowego zakładającego ograniczenie dostępnego finansowania,
 - e. rocznym ramach scenariusza wariantu łączonego (kombinacja wariantu wewnętrznego i systemowego).
20. Integralną częścią zarządzania płynnością w Banku są Plany awaryjne, uwzględniające różne scenariusze rozwoju niekorzystnych sytuacji adekwatnie do scenariuszy użytych do budowy testów warunków skrajnych. W przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej wymagającej uruchomienia awaryjnych źródeł finansowania, zasady przebudowy bilansu i kolejność uruchamiania finansowania awaryjnego w 2018 roku były następujące:

W KRÓTKIM HORYZONCIE CZASOWYM

- 1) Zerwanie lokat międzybankowych przed terminem w BZ,
- 2) Skorzystanie z limitu zaangażowania finansowego ustalonego przez BPS SA zgodnie z Instrukcją w sprawie zasad ustalania limitów zaangażowania finansowego BPS SA.,
- 3) Sprzedaż bonów pieniężnych NBP,
- 4) Sprzedaż obligacji skarbowych,
- 5) Obniżenie stanu środków pieniężnych w kasach,

W DŁUGIM HORYZONCIE CZASOWYM

- 1) Pozyskanie depozytów,
- 2) Pozyskanie depozytów dużych,
- 3) Ograniczanie akcji kredytowej,
- 4) Spowolnienie wypłat kredytów.

W przypadku sytuacji kryzysowej powodującej wypływ depozytów Bank mógł podjąć działania wskazane w planie naprawy – sprzedaż papierów płynnych do których zalicza bony pieniężne, obligacje dostępne do sprzedaży. W 2018 roku nie wystąpiły żadne przesłanki skutkujące uruchomieniem w/wymienionych planów awaryjnych.

21. Raportowanie ryzyka płynności odbywa się w ramach systemu informacji zarządczej w cyklach:

- 1) dziennych w ramach zarządzania płynnością śróddzienną;
- 2) miesięcznych - w ramach zarządzania płynnością krótko, średnio i długoterminową oraz dla każdego 5 i 15 dnia roboczego miesiąca w ramach sporządzanych przepływów pieniężnych w warunkach skrajnych;
- 3) kwartalnych – w ramach oceny realizacji strategii zarządzania ryzykiem płynności dla Rady Nadzorczej;
- 4) rocznych – w zakresie pogłębionej analizy płynności długoterminowej.

Na wniosek Zarządu lub Rady Nadzorczej ryzyko płynności może być omawiane ze zwiększoną częstotliwością.

Szczegółowy zakres informacji, ich terminarz oraz odbiorców precyzuje zał. nr 1 Instrukcji sporządzania informacji zarządczej.

Struktura organizacyjna.

Podział odpowiedzialności w procesie zarządzania ryzykiem płynności obejmuje:

- 1) Prezesa Zarządu, który nadzoruje ryzyko płynności;
- 2) Głównego Księgowego, który nadzoruje płynnością śróddzienną i krótkoterminową w tym odpowiedzialny jest za utrzymywanie przyjętego poziomu aktywów płynnych.;
- 3) Wiceprezesa ds. handlowych w zakresie podejmowanych decyzji inwestycyjnych.

W procesie zarządzania ryzykiem płynności poza organami i komórkami wskazanymi w punkcie 1, uczestniczą następujące komórki organizacyjne:

Główny Księgowy realizujący funkcje pierwszego poziomu zarządzania ryzykiem płynności w zakresie:

- 1) monitorowania i zarządzania płynnością śróddzienną złotową i walutową Banku m.in. w ramach obowiązujących limitów,

- 2) weryfikowania i akceptowania terminów zapadalności lokat zakładanych w Banku Zrzeszającym pod kątem zabezpieczenia płynności Banku w każdym dniu,
- 3) obsługi i monitorowania rachunków NOSTRO,
- 4) monitorowania stan gotówki pozostającej w dyspozycji Banku,
- 5) odpowiedzialności za poprawność danych sprawozdawczych,
- 6) odpowiedzialności za zarządzanie pozycjami bilansu wpływającymi bezpośrednio na poziom norm płynności,
- 7) sygnalizowania wszelkich zagrożeń dla utrzymania wskaźników nadzorczych Zarządowi

Zespół Finansowo-Księgowy realizujący funkcje pierwszego poziomu zarządzania ryzykiem płynności tj:

- 1) sprawozdaje dane finansowe w tym wskaźniki NMP oraz wyznacza dane składowe do wskaźnika LCR i NSFR w ramach sprawozdawczości obowiązkowej do NBP,
- 2) przygotowuje prognozy przepływów operacji mających uznać lub obciążyć rachunek w danym dniu,
- 3) dokonuje zawarcia transakcji lokat w Banku Zrzeszającym na podstawie podjętej i zaakceptowanej decyzji w ramach posiadanych uprawnień.

Dyrektorzy / Kierownicy Oddziałów:

- 1) zgłaszają symptomy nadmiernego wypływu środków w trakcie dnia operacyjnego,
- 2) zgłaszają planowane wypłaty kredytów powyżej 1 mln. zł w ramach zarządzania płynnością śróddzienną.

Stosowane metody zabezpieczeń i ograniczania ryzyka.

Bank ogranicza ryzyko płynności poprzez:

- 1) opracowywanie i stosowanie odpowiednich procedur wewnętrznych,
- 2) pomiar i monitorowanie płynności śróddziennej, krótkoterminowej, średnioterminowej i długoterminowej,
- 3) ustalenie wskaźników wczesnego ostrzegania o zagrożeniu utraty płynności
- 4) ustalenie limitów wewnętrznych na odpowiednim poziomie,
- 5) przeprowadzanie testów warunków skrajnych w wielu wariantach,
- 6) posiadanie planów awaryjnych na wypadek sytuacji kryzysowej.

Ponadto ogranicza ryzyko poprzez lokowanie nadwyżek środków finansowych w bezpieczne instrumenty finansowe a także poprzez odpowiednie kreowanie polityki depozytowej co przejawia się stabilną bazą depozytową.

Ocena skuteczności stosowanych metod zarządzania ryzykiem płynności przeprowadzana jest w ramach rocznej weryfikacji regulacji wewnętrznych.

Zarządzanie ryzykiem płynności podlega kontroli funkcjonalnej i kontroli instytucjonalnej zgodnie z procedurami wewnętrznymi.

7. RYZYKO BIZNESOWE .

Cel strategiczny i proces zarządzania ryzykiem.

Ryzyko biznesowe wynika ze zmian warunków makroekonomicznych oraz ich wpływu na wysokość minimalnych wymogów kapitałowych w przyszłości i ze względu na swoją złożoność zostało uznane przez Bank za istotne.

W ramach przeliczenia wewnętrznego wymogu kapitałowego ryzyko to jest jednak oceniane przez pryzmat istotności ryzyka wyniku finansowego i ryzyka strategicznego jako obszarów ściśle powiązanych z ryzykiem biznesowym.

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem biznesowym w Banku, jest zapewnienie osiągnięcia założonych i koniecznych celów ekonomicznych określonych w Strategii działania, Planie finansowo handlowym , Politykach zarządzania poszczególnymi ryzykami Banku.

Ryzyko biznesowe które obejmuje ryzyko wyniku finansowego i ryzyko strategiczne może się również przejawiać w obszarze ryzyka otoczenia ekonomicznego, ryzyka regulacyjnego i ryzyka konkurencji.

Ryzyko wyniku finansowego jest to ryzyko realizacji wyniku finansowego poniżej wymagań wynikających z potrzeby prowadzenia bieżącej działalności i rozwoju głównie w celu zapewnienia odpowiedniego zasilenia kapitału. Celem w zakresie zarządzania ryzykiem wyniku finansowego jest stałe dążenie do utrzymania stabilnego poziomu rentowności pozwalającego na rozwój działalności Banku.

Podstawowym celem w zakresie zarządzania ryzykiem wyniku finansowego jest utrzymanie odpowiedniego poziomu wyniku finansowego, oznaczającego uzyskiwanie wyników finansowych w wysokości zapewniającej możliwość prowadzenia bieżącej działalności i odpowiedniego rozwoju Banku, w tym zapewnienia odpowiedniego zasilenia kapitału

Miarami powodzenia w zakresie zarządzania ryzykiem wyniku finansowego są:

- 1) zrealizowany poziom wyniku wynikający z założonych planów,
- 2) wskaźnik C/I,

3) wielkość funduszy własnych zapewniająca spełnienie wymagań regulacyjnych.
Powyższe wskaźniki zostały określone w Strategii ABS Banku Spółdzielczego.

Ryzyko strategiczne związane jest z podejmowaniem niekorzystnych lub błędnych decyzji strategicznych, brakiem lub wadliwą realizacją przyjętej strategii oraz ze zmianami w otoczeniu zewnętrznym i niewłaściwą reakcją na te zmiany.

Ryzyko otoczenia ekonomicznego jest to ryzyko zmiany warunków ekonomiczno-społecznych mających niekorzystny wpływ na podmiot (cykliczności).

Ryzyko regulacyjne jest to ryzyko zmiany prawnych warunków prowadzenia działalności.

Ryzyko konkurencji – ryzyko zmian rynkowych (warunków konkurencji) mających niekorzystny wpływ na podmiot.

Raportowanie i pomiar ryzyka.

1. Ocena ryzyka biznesowego odbywa się w następujący sposób:

- 1) **ocena ryzyka wyniku finansowego** - wielkość wypracowanego wyniku finansowego jest istotna dla realizacji zatwierdzonej Strategii działania. Rozwój Banku angażuje fundusze własne, a wynik finansowy jest najpewniejszym składnikiem powodującym wzrost funduszy. W związku z powyższym ryzyko wyniku finansowego ocenia się przez pryzmat funduszy własnych, które Bank buduje z wypracowanego rocznego wyniku finansowego, a potrzeb funduszowych wynikających z zatwierdzonej Strategii działania. Ryzyko wyniku finansowego jest uznawane za istotne w ramach przeliczenia wewnętrznego wymogu kapitałowego na podstawie wyników oceny jego istotności dokonanej przez Bank;
 - 2) **ocena ryzyka strategicznego** polega na ocenie realizacji celów określonych w Strategii działania Banku. Ocenie podlegają cele finansowe opisane w planie finansowo handlowym oraz cele niefinansowe określone w Strategii działania Banku. Dodatkowo na ocenę poziomu ryzyka strategicznego może wpłynąć ilość, celowość i trafność wdrażanych nowych produktów lub usług. Im większe zainteresowanie klientów nowymi produktami tym lepiej Bank rozpoznaje potrzeby rynku, a to wpływa na obniżenie poziomu ryzyka strategicznego, a tym samym ryzyka biznesowego. Ryzyko strategiczne jest uznawane za nieistotne w ramach przeliczenia wewnętrznego wymogu kapitałowego na podstawie wyników oceny jego istotności dokonanej przez Bank;
 - 3) **ocena ryzyka otoczenia ekonomicznego, w tym ryzyka regulacyjnego i konkurencji** - bank dokonuje na etapie budowy strategii i planów finansowych w ramach przeglądu otoczenia, w którym funkcjonuje, a także swojej pozycji rynkowej, w szczególności weryfikacji swojej pozycji konkurencyjnej, podstawowych zmian w strukturze rynku oraz strategii konkurencji innych podmiotów obecnych na rynku. Analizuje także zmiany w otoczeniu regulacyjnym, polityce gospodarczej rządu i obszarze technologicznym pod kątem potencjalnego wpływu na ryzyko osiągnięcia celów strategicznych. Ryzyka otoczenia ekonomicznego jest uznawane za istotne z punktu widzenia realizacji celów biznesowych natomiast w ramach przeliczenia wewnętrznego wymogu kapitałowego nie bierze się go pod uwagę.
2. W zakresie ryzyka biznesowego przeprowadza się testy warunków skrajnych w celu oszacowania wpływu niekorzystnych zmian otoczenia Banku na wynik finansowy. Do niekorzystnych zmian otoczenia Bank zalicza zmiany stóp procentowych, zmiany kursów walut, zmiany czynników makroekonomicznych wpływających na jakość aktywów Banku.
3. Istotnym elementem ryzyka biznesowego, w tym ryzyka wyniku finansowego jest planowanie. Bank opracowując plan ekonomiczno-finansowy uwzględnia wpływ warunków makroekonomicznych na poziom ryzyk oraz adekwatność kapitałową w okresie planowanym.
4. Bank dokonuje pomiaru ryzyka biznesowego w oparciu o istniejące w Banku regulacje wewnętrzne odnoszące się do istotnych czynników ryzyka biznesowego przejawiające się w całej działalności biznesowej Banku. Raportowanie w zakresie obszaru ryzyka biznesowego głównie odbywa się z częstotliwością:
- 1) miesięczną w ramach:
 - Informacji ekonomiczno finansowej w tym głównie wykonania planu finansowego
 - 2) kwartalną w ramach:
 - wykonania planu wybranych elementów bilansu i rachunku zysków i strat w tym kosztów działania i kosztów związanych z marketingiem i inwestycjami,
 - wykonania poziomu ilościowego i wartościowego planów handlowych,
 - oceny efektywności Oddziałów
 - analizy przychodów prowizyjnych z tyt. obsługi rachunków bankowych i rozliczeń,
 - 3) półroczną w ramach:
 - dokonywania testów warunków skrajnych w zakresie ryzyka biznesowego,
 - oceny realizacji Strategii działania Banku,
 - analizy opłacalności obsługi jednostek budżetowych,

- oceny efektywności POB,
- 4) roczną w ramach:
- budowy planu finansowo handlowego,
 - aktualizacji Strategii działania i jej budowy w okresach trzyletnich.
5. Wyniki pomiaru wraz ze stosownym opisem oraz komentarzem w formie analizy przekazywane są co miesiąc Zarządowi Banku i co kwartał Radzie Nadzorczej Banku.

Struktura organizacyjna.

W procesie zarządzania ryzykiem biznesowym poza organami i komórkami wskazanymi w punkcie 1, uczestniczą następujące komórki organizacyjne:

Główny Księgowy: odpowiada za strukturę bilansu, rachunku zysków i strat, funduszy własnych; uczestniczy w opracowaniu założeń planu finansowego;

Zespół Produktów Bankowych i Marketingu: uczestniczy w opracowaniu założeń planu handlowego (kredytowy, depozytowy, inwestycyjny) oraz planu marketingowego, wykonuje bieżący monitoring warunków konkurencji, przeprowadza analizy w zakresie nowych produktów,

Zespół Organizacyjno Administracyjny uczestniczy w opracowaniu założeń planu nakładów inwestycyjnych przy współudziale Zespołu Informatyki i Telekomunikacji.

Stosowane metody zabezpieczeń i ograniczania ryzyka.

Bank ogranicza ryzyko biznesowe w tym ryzyko wyniku finansowego poprzez:

- 1) wdrożenie odpowiedniego systemu planowania strategicznego oraz finansowego, a także pomiaru i nadzorowania postępów realizacji planów (kontroli strategicznej, monitoringu wyniku finansowego),
- 2) powiązanie planów finansowych i operacyjnych z planami strategicznymi i nadzór Zarządu nad spójnością planów finansowych i operacyjnych z planami strategicznymi,
- 3) odpowiedni nadzór Zarządu nad efektywnością działania Banku i stopniem realizacji planów finansowych i operacyjnych przez placówki i wyznaczone komórki organizacyjne Banku, a także poziomem ponoszonych kosztów,
- 4) wdrożenie i nadzór nad stosowaniem odpowiednich zasad rachunkowości (Polityki rachunkowości),
- 5) wdrożenie i nadzór nad poprawnym działaniem systemu pomiaru ryzyka i sprawozdawczości zarządczej w zakresie ryzyka wyniku finansowego,
- 6) odpowiednie szkolenia dla kadry Banku uczestniczącej w zarządzaniu ryzykiem wyniku finansowego,
- 7) odpowiednia alokacja funduszy własnych zapewniająca zabezpieczenie strat z tytułu ryzyka wyniku finansowego.
- 8) objęcie kontrolą wewnętrzną systemu zarządzania ryzykiem wyniku finansowego,

Ocena skuteczności stosowanych metod zarządzania ryzykiem biznesowym przeprowadzana jest w ramach rocznej weryfikacji regulacji wewnętrznych.

Zarządzanie ryzykiem biznesowym podlega kontroli funkcjonalnej i kontroli instytucjonalnej zgodnie z procedurami wewnętrznymi.

8. RYZYKO KAPITAŁOWE .

Cel strategiczny i proces zarządzania ryzykiem.

Ryzyko kapitałowe odnosi się do niewłaściwej struktury posiadanych funduszy własnych w relacji dla skali i rodzaju działalności Banku lub ewentualnych problemów Banku w pozyskaniu dodatkowego kapitału (funduszy), w szczególności, gdy proces ten musi być przeprowadzony szybko lub w okresie niesprzyjających warunków rynkowych.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania kapitałem jest zapewnienie odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnie do skali i rodzaju prowadzonej działalności poprzez jak największe przeznaczanie wyniku finansowego na fundusze własne Banku.

Bank przyjmuje strategię bezpiecznego funkcjonowania opartą na utrzymywaniu rozmiarów działalności obciążonych ryzykiem na poziomie adekwatnym do posiadanych funduszy własnych.

Kapitał Banku to szczególna kategoria finansowa ze względu na wymogi kapitałowe i adekwatność kapitałową wynikające z zależności kapitał – ryzyko.

Proces ryzyka kapitałowego obejmuje:

- 1) szacowanie kapitału wewnętrznego,
- 2) zarządzanie kapitałowe,
- 3) planowanie kapitałowe.

Bank w planach finansowych uwzględnia gospodarkę funduszami własnymi mającą na celu optymalizację wzrostu posiadanych przez Bank funduszy własnych.

Ryzyko kapitałowe jest uznawane z góry za istotne w kontekście oceny wielkości posiadanych funduszy własnych w relacji do minimalnych wymogów kapitałowych i nie przeprowadza się badania istotności.

Strategia kapitałowa została opisana w Strategii Banku i po zakończeniu każdego roku kalendarzowego podlega analizie pod względem jej dostosowania do aktualnej sytuacji.

Do grupy ryzyk kapitałowych Bank zalicza ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej oraz ryzyko niespłacalności.

Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej to ryzyko wynikające z podatności Banku na zagrożenia z powodu dźwigni finansowej, które może wymagać podjęcia niezamierzonych działań korygujących plan finansowy Banku, w tym awaryjnej sprzedaży aktywów mogącej przynieść straty lub spowodować konieczność korekty wyceny pozostałych aktywów.

Ryzyko niewypłacalności wynika z niedostosowania poziomu kapitału do skali ponoszonego przez Bank ryzyka. Przyjęto, że Bank, aby nie narażać się na ryzyko niewypłacalności, będzie prowadził działalność w sposób zapewniający zachowanie ogólnych limitów ryzyka, wyrażonych w postaci wskaźników adekwatności kapitałowej.

Raportowanie i pomiar ryzyka.

Pomiar ryzyka kapitałowego obejmuje:

- 1) wyznaczanie funduszy własnych,
- 2) szacowanie minimalnych i dodatkowych wymogów kapitałowych (proces oceny adekwatności kapitałowej),
- 3) wyznaczania współczynników kapitałowych,
- 4) limitowanie,
- 5) planowanie kapitałowe (długoterminowe jak krótkoterminowe),
- 6) testowanie kapitałowe.

Limity ryzyka dotyczące obszaru kapitałowego Banku określone są:

- 1) jako limity alokacji na ryzyka istotne,
 - 2) jako limity współczynników kapitałowych
- w strategiach i planach zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą.

Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz codziennie w ramach wyliczania nadzorczych miar płynności dokonuje pomiaru funduszy własnych uznanych.

Za całościowe monitorowanie poziomu ryzyka kapitałowego odpowiedzialny jest Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz. Poziom ryzyka kapitałowego podlega raportowaniu Zarządowi w okresach miesięcznych w ramach realizacji planu finansowego i wykorzystaniu limitów w ramach ryzyka kredytowego a w okresach kwartalnych w ramach Analizy adekwatności kapitałowej.

Poziom ryzyka kapitałowego podlega raportowaniu Radzie Nadzorczej w okresach kwartalnych w ramach Raportu z realizacji strategii i polityki zarządzania ryzykami Banku

Struktura organizacyjna.

Prezes Zarządu nadzoruje ryzyko kapitałowe. Natomiast za prawidłowość ustalenia wysokości funduszy własnych odpowiada Główny Księgowy.

W procesie zarządzania ryzykiem kapitałowym poza organami i komórkami wskazanymi w punkcie 1, uczestniczą następujące komórki organizacyjne:

Główny Księgowy realizujący funkcję pierwszego poziomu zarządzania ryzykiem w zakresie prawidłowego ustalenia wysokości funduszy własnych;

Zespół Finansowo Księgowy realizujący funkcję pierwszego poziomu zarządzania ryzykiem w zakresie sporządzania sprawozdawczości obowiązkowej w tym sprawozdawczości dot. kapitałów.

Stosowane metody zabezpieczeń i ograniczania ryzyka.

Bank ogranicza ryzyko kapitałowe poprzez:

- 1) opracowywanie i stosowanie odpowiednich procedur wewnętrznych w tym polityki kapitałowej i dywidendowej,
- 2) odpowiednie planowanie kapitałowe,
- 3) ustalenie limitów wewnętrznych na odpowiednim poziomie,
- 4) przeprowadzanie testów warunków skrajnych w wielu wariantach,
- 5) posiadanie planów awaryjnych na wypadek sytuacji kryzysowej.

Ocena skuteczności stosowanych metod zarządzania ryzykiem kapitałowym przeprowadzana jest w ramach rocznej weryfikacji regulacji wewnętrznych.

Zarządzanie ryzykiem kapitałowym podlega kontroli funkcjonalnej i kontroli instytucjonalnej zgodnie z procedurami wewnętrznymi.

ZAŁĄCZNIK NR 2 Profil i akceptowalny poziom ryzyka w ramach realizacji Strategii zarządzania ryzykami.

Realizacja Strategii zarządzania ryzykami w ramach określonego poziomu apetytu w ramach poziomu tolerancji				
Nr	Nazwa limitu	Miara limitu	Stan na 31.12.2018r.	Poziom realizacji
RYZIKO KREDYTOWE				
1	Poziom apetytu na ryzyko kredytowe	Limit alokacji kapitału na ryzyko kredytowe max 51% FW	36,8%	Poziom ryzyka kredytowego mieści się w ramach przyjętego akceptowalnego poziomu wynikającego z przestrzegania limitów zarówno w odniesieniu do pojedynczej transakcji jak i całego portfela kredytowego
		Limit alokacji kapitału na ryzyko koncentracji max 2% FW	0,0%	Nie tworzono regulacyjnych wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka koncentracji zaangażowań kapitałowych i dużych zaangażowań.
2	Poziom kredytów zagrożonych	Wskaźnik kredytów zagrożonych netto w sumie bilansowej max 3,5%	2,0%	W IV kwartale 2018r. nastąpiło pogorszenie wskaźnika przy wzroście kredytów zagrożonych o 5 003 219 zł (jednocześnie przy wzroście rezerw celowych na kredyty zagrożone o 219 675 zł korzystając z pomniejszeń podstawy tworzenia rezerw celowych w kwocie 4 544 110 zł).
3	Maksymalne zaangażowanie wobec pojedynczego podmiotu niefinansowego	art. 395 Rozporządzenia CRR max 25% FW	przestrzegany	Na koniec IV kwartału 2018r. Bank zaewidencjonował 14 Klientów gdzie łączne zaangażowanie przekracza 10% funduszy własnych. Bank ogranicza ryzyko koncentracji wobec "dużych zaangażowań niższym limitem tj. max 20% FW. W IV kwartale 2018r. limit ten był przestrzegany.
4	Maksymalny poziom Dtl	wskaźnik wyrażający stosunek wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i zobowiązań finansowych innych niż zobowiązania kredytowe do dochodu klienta detalicznego. Dla kredytów zabezpieczonych hipotecznie max 70% , dla pozostałych ekspozycji kredytowych max 75%	przestrzegany	W II kwartale 2018r. Bank przeprowadził weryfikację wartości wskaźnika Dtl który nie przekroczył ustalonych limitów.
5	Maksymalny poziom LtV	stosunek wartości ekspozycji kredytowej do wartości nieruchomości zgodny z Rekomendacją S	przestrzegany za wyjątkiem dwóch przypadków	W IV kwartale 2018r. Bank przeprowadził weryfikację wskaźnika LtV. LtV znajdował się na odpowiednim poziomie za wyjątkiem dwóch EKZH gdzie LtV jest powyżej normy, z której jedna znajduje się w procesie windykacji (LtV 218,42%) a druga była udzielona na zasadach odstępowania przy podjęciu decyzji (LtV 78,38%).
6	Maksymalne zaangażowanie w kredyty długoterminowe	obligo kredytów długoterminowych (pow. 5 lat)/ obligo kredytowe max 75%	60,8%	Poziom kredytów długoterminowych znajduje się na prawidłowym poziomie tj. poniżej max określonym w Strategii. Ponadto kredyty długoterminowe podlegają szczegółowej analizie w ramach limitów finansowania kredytów pow 10 lat , które znajdują się na odpowiednim poziomie.

7	Maksymalne zaangażowanie detalicznych ekspozycji kredytowych	detaliczne ekspozycje kredytowe/kredyty ogółem osób prywatnych max 75%	48,1%	Poziom DEK znajduje się na prawidłowym poziomie tj. poniżej max określonym w Strategii.
8	Maksymalne zaangażowanie ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipoteką	kredyty zabezpieczone hipoteką / kredyty ogółem max 75%	61,8%	Poziom kredytów zabezpieczonych hipoteką znajduje się na prawidłowym poziomie tj. poniżej max określonym w Strategii.
RYZIKO PŁYNNOŚCI				
9	Poziom apetytu na ryzyko płynności	Limit alokacji kapitału na ryzyko płynności max 1% FW	0,0%	Podstawowym źródłem finansowania działalności Banku jest baza depozytowa, a nadwyżki środków finansowych Bank lokuje głównie w bezpieczne papiery wartościowe oraz lokaty terminowe w BZ. W IV kwartale 2018 r Bank utrzymywał nadwyżkę nieobciążonych, wysokiej jakości aktywów płynnych, jako zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności.
10	M1 Luka płynności krótkoterminowej	rezerwa płynności 1m – środki obce niestabilne min 20 ml zł (na ostatni dzień sprawozdawczy)	75 035 342 zł	Normy płynności krótkoterminowej czyli Miara M1 i M2 określone w uchwale KNF obowiązywały do końca grudnia 2017r. W związku z przystąpieniem do SOZ w ramach zarządzania płynnością krótkoterminową Bank nie jest zobowiązany do utrzymywania wskaźnika LCR na poziomie wskazanym w rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2015/61. W IV kw. 2018r. nie wystąpiły przypadki przekroczenia miar płynności w stosunku do określonego apetytu na ryzyko. Nie wystąpiło ryzyko utraty płynności ani symptomy wskazujące na konieczność uruchomienia planu awaryjnego płynności.
11	M4 Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi	fundusze własne + środki obce niestabilne / aktywa niepłynne + aktywa o ograniczonej płynności min 1,1 (na ostatni dzień sprawozdawczy)	1,4	
12	Wskaźnik LCR	aktywa płynne / wypływy - wpływy (w okresie 30 dni) - 150%	264%	
13	Wskaźnik płynności aktywów	aktywa płynne / aktywa ogółem - min 25%	36,8%	Utrzymywana przez Bank nadwyżka płynności kontrolowana jest za pomocą wskaźnika zabezpieczenia płynności, które znajduje się na odpowiednim poziomie.
14	Nadwyżka płynności (bufor płynności) zapewniająca finansowanie niedoboru w okresie do 1 tygodnia występowania sytuacji skrajnej - horyzont przeżycia 1 tydzień	Dodatkowy wypływ netto wynikający z TWS w ramach wariantu wewnętrznego Scenariusza 1 / Suma bilansowa- max 15%	11,3%	Poziom tolerancji w ramach limitu dodatkowego wypływu depozytów netto wynikającego z TSW w sumie bilansowej w okresie 1 tygodnia został zachowany.
15	Nadwyżka płynności (bufor płynności) zapewniająca finansowanie niedoboru w okresie do 1 miesiąca występowania sytuacji skrajnej - horyzont przeżycia 1 miesiąc	Dodatkowy wypływ netto wynikający z TWS w ramach wariantu wewnętrznego Scenariusza 2 / Suma bilansowa- max 12%	6,8%	Poziom tolerancji w ramach limitu dodatkowego wypływu depozytów netto wynikającego z TSW w sumie bilansowej w okresie 1 miesiąca został zachowany.

RYZIKO STOPY PROCENTOWEJ

14	Poziom apetytu na ryzyko stopy procentowej	Limit alokacji kapitału na ryzyko stopy procentowej z tyt. ryzyka przeszacowania max 2% FW	0,0%	Ryzyko przeszacowania i ryzyko bazowe pozostały najbardziej istotnymi ryzykami. Bank pozostawał wrażliwy na niekorzystną zmianę wyniku odsetkowego w przypadku spadku stóp procentowych. Bank w IV kw 2018r. zakładał utrzymywanie niedopasowania pomiędzy aktywami i pasywami wrażliwymi na zmiany stóp procentowych na takim poziomie, aby niekorzystna zmiana wyniku odsetkowego na skutek spadku stóp procentowych o 200 pb. w ramach ryzyka przeszacowania i o 100 pb. w ramach ryzyka bazowego w okresie najbliższych 12 miesięcy, nie przekroczyła wyznaczonego poziomu alokacji kapitału na ryzyko.
		Limit alokacji kapitału na ryzyko stopy procentowej z tyt. ryzyka bazowego max 9,5% FW	0,0%	
15	Wrażliwość Banku na ryzyko stopy procentowej przy zmianie stóp procentowych o 200 pb w ramach ryzyka przeszacowania	zmiana wyniku odsetkowego / fundusze własne max 9%	8,2%	W IV kw. 2018r. nie wystąpiło przekroczenie akceptowalnego poziomu ryzyka stopy procentowej w ramach ryzyka przeszacowania, a potencjalne obniżenie wyniku odsetkowego przy symulacji spadku stóp procentowych o 200 pb. było zachowane.
16	Wrażliwość Banku na ryzyko stopy procentowej przy zmianie stóp procentowych o 100 pb w ramach ryzyka bazowego	zmiana wyniku odsetkowego / fundusze własne max 9,0%	8,8%	W IV kw. 2018r. nie wystąpiło przekroczenie akceptowalnego poziomu ryzyka stopy procentowej w ramach ryzyka bazowego, a potencjalne obniżenie wyniku odsetkowego przy symulacji spadku stóp procentowych o 100 pb. było zachowane.

RYZIKO WALUTOWE

17	Poziom apetytu na ryzyko walutowe	Limit alokacji kapitału na ryzyko walutowe max 0,5% FW	0%	Występujące w Banku ryzyko walutowe wynika ze standardowych produktów bilansowych. Bank nie oferuje klientom kredytów walutowych. Ryzyko walutowe jest niskie i nie stanowi zagrożenia dla działalności Banku. W IV kw. 2018r. Bank utrzymywał pozycję walutową całkowitą w wysokości nie przekraczającej 2% funduszy własnych, która nie wiąże się z koniecznością utrzymywania regulacyjnego wymogu kapitałowego na ryzyko walutowe.
18	Skala działalności walutowej	suma bilasnowa w walutach obcych / suma bilasnowa ogółem max 5%	2,4%	
19	Pozycja walutowa całkowita	pozycja walutowa całkowita / fundusze własne max 2%	0,1%	

RYZIKO OPERACYJNE

20	Poziom apetytu na ryzyko operacyjne	Limit alokacji kapitału na ryzyko operacyjne max 8% FW	5,4%	Ryzyko operacyjne utrzymywało się na poziomie akceptowalnym, przy którym nie jest wymagane podejmowanie dodatkowych szczególnych działań przeciwdziałających ryzyku.
21	Limit z tyt. kosztów rzeczywistych i potencjalnych	Wartości strat rzeczywistych i potencjalnych z tytułu wystąpienia zdarzeń rzeczywistych i incydentów za okres ostatnich 12 miesięcy od daty raportowania - do wysokości BIA	109 573 zł	Poziom wszystkich strat finansowych brutto poniesionych w okresie ostatnich 12 miesięcy był niski i stanowił 5,7% apetytu na ryzyko (BIA).

RYZIKO KAPITAŁOWE

22	Wysokość funduszy własnych	min 5 mln EUR	8 331 832 EUR	<p>W okresie IV kw. 2018r sytuacja Banku w zakresie ryzyka kapitałowego pozostawała stabilna. Profil ryzyka kapitałowego definiują w znacznej mierze fundusze własne oraz wymagania regulacyjne co do poziomu kapitałów koniecznych do prowadzenia działalności. Głównymi źródłami wzrostu funduszy jest zysk netto. Akceptowalny poziom ryzyka kapitałowego został wyrażony za pomocą współczynników kapitałowych i był przestrzegany. Bank spełniał wymagania regulacyjne w zakresie współczynników kapitałowych wraz z tzw. wymogiem połączonych bufora, obowiązujące od dnia 1 stycznia 2018r.</p>
23	Współczynnik kapitałowy T1	wartość kapitałów podstawowych / ekspozycje ważone ryzykiem wyliczone dla ryzyka kredytowego zgodnie z Rozporządzeniem i przemnożona przez 12,50 wielkość wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne i ryzyko walutowe - min 14,00%	18,68%	
24	Całkowity współczynnik kapitałowy	wartość kapitałów Tier 1 i Tier 2/ekspozycje ważone ryzykiem wyliczone dla ryzyka kredytowego zgodnie z Rozporządzeniem i przemnożona przez 12,50 wielkość wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne i ryzyko walutowe - min 14,5%	18,94%	
25	Całkowity wewnętrzny współczynnik kapitałowy	wartość kapitałów Tier 1 i Tier 2/ekspozycje ważone ryzykiem wyliczone dla ryzyka kredytowego zgodnie z Rozporządzeniem i przemnożona przez 12,50 wielkość wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne i ryzyko walutowe oraz wielkości dodatkowych wymogów kapitałowych - min 10%	18,94%	
26	Limit alokacji ogółem na ryzyka istotne	całkowity wymóg kapitałowy / fundusze własne - max 75%	42,2%	

RYZIKO BIZNESOWE

27	Poziom apetytu na ryzyko wyniku finansowego	Limit alokacji kapitału na ryzyko wyniku finansowego max 1% FW	0,0%	<p>W trakcie IV kw 2018r. sytuacja finansowa Banku pozostawała stabilna. Akceptowalny poziom w zakresie ryzyka biznesowego został zachowany.</p>
28	Wskaźnik C/I	max 75%	62,5%	
29	ROA netto	min 0,6%	0,8%	
30	Relacja kredytów do depozytów	max 70%	55,2%	
31	Łączne zaangażowanie Banku w instrumenty o podwyższonym ryzyku (akcje i obligacje korporacyjne, jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych, akcje spółek giełdowych)	MAX 5% SUMY BILANSOWEJ	0 ZŁ	<p>Bank w 2018 roku nie angażował się w instrumenty finansowe o podwyższonym ryzyku.</p>

OŚWIADCZENIE

Zarząd ABS Banku Spółdzielczego oświadcza, że ustalenia opisane w Informacji są adekwatne do stanu faktycznego a stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku.

Zarząd Banku dokonał oceny profilu ryzyka Banku, w ramach którego zatwierdził katalog ryzyk zidentyfikowanych oraz istotnych dla działalności Banku, które są omawiane w części dotyczącej adekwatności kapitałowej niniejszej Informacji.

Wielkość ocenianej ekspozycji na ryzyko mierzona miarą wymogu kapitałowego na poszczególne istotne rodzaje ryzyka w ciągu roku 2018 utrzymywała się na poziomie zaakceptowanym przez Radę Nadzorczą.

Stanowisko:

Imię i Nazwisko:

Podpis:

PREZES ZARZĄDU

Małgorzata Matusiak

.....

WICEPREZES ZARZĄDU

Jarosław Pawelec

.....

CZŁONEK ZARZĄDU

Renata Pszczołka

.....

